



Załącznik do uchwały nr LII/523/06
Rady Miejskiej w Świdnicy
z dnia 30 czerwca 2006r.

Phare 2003/004-379.01.08

WSPARCIE PROCESU WDRAŻANIA ZPORR NA POZIOMIE CENTRALNYM I REGIONALNYM

Gmina Miasto Świdnica



**Lokalny Program Rewitalizacji
Zdegradowanych Obszarów Miejskich
Świdnicy
na lata 2006 - 2013
(Podprogram 1A)**

CZĘŚĆ I - ANALITYCZNA

Kwiecień 2006



Biuro projektu: Doradztwo Gospodarcze DGA S.A.

Ul. E. Plater 53, 00-113 Warszawa; tel. +48 022 520 62 00; faks: +48 022 520 62 01

**Projekt finansowany ze środków programu Unii Europejskiej Phare oraz ze środków budżetu państwa,
realizowany na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego**



Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich Świdnicy na lata 2006-2013 został wykonany w ramach projektu Phare 2003/004-379.01.08 „Wsparcie procesu wdrażania ZPORR na poziomie centralnym i regionalnym” realizowanego przez Konsorcjum w składzie: Doradztwo Gospodarcze DGA S.A., KANTOR Polska Sp. z o.o., LRDP Kantor Limited oraz IKKU Sp. z o.o. Bezpośrednim wykonawcą opracowania była firma Doradztwo Gospodarcze DGA S.A.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	3
2.	WYKORZYSTANE MATERIAŁY, DOKUMENTACJE ZWIĄZANE Z PROJEKTEM	3
3.	CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE	4
3.1.	POŁOŻENIE I RYS HISTORYCZNY	4
3.2.	ŚRODOWISKO NATURALNE	5
3.3.	CHARAKTERYSTYKA OBECNEGO ZAGOSPODAROWANIA TERENU	7
3.4.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	10
3.5.	STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	14
3.6.	RYNEK PRACY I BEZROBOCIE	17
3.7.	MIESZKALNICTWO	20
3.8.	POMOC SPOŁECZNA	22
3.9.	GOSPODARKA	25
3.10.	TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	29
4.	ANALIZA SWOT	37
5.	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W KLUCZOWYCH OBSZARACH FUNKCJONOWANIA	38
5.1.	OBSZAR SPOŁECZNY	38
5.2.	OBSZAR PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWY	38
5.3.	OBSZAR GOSPODARCZY	38
6.	NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU	39
7.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	43
7.1.	PODOKRESY PROGRAMOWANIA	43
7.2.	ZASIĘG TERYTORIALNY REWITALIZOWANEGO OBSZARU	43
7.3.	PODPROGRAM IA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	45
7.4.	CHARAKTERYSTYKA PODOBSZARU OBJĘTEGO PODPROGRAMEM IA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	50



1. Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich jest podstawą do wprowadzenia i koordynacji działań przywracających na terenach miejskich funkcji społeczno – gospodarczej oraz działań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego oraz estetyki i ładu urbanistycznego tych obszarów. LPR należy do narzędzi strategicznych umożliwiających Samorządowi oraz innym podmiotom chcącym się zaangażować w proces rewitalizacji aplikowanie o środki strukturalne Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Priorytetu 3 – Rozwój lokalny, Działania 3.3 – Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne, poddziałanie 3.3.1 – Rewitalizacja obszarów miejskich¹.

Celem zasadniczym działania 3.3 jest stymulowanie rozwoju nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez kreowanie warunków zachęcających do prowadzenia biznesu przez nowe przedsiębiorstwa, przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój. Według ZPORR głównym celem poddziałania 3.3.1 „Rewitalizacja obszarów miejskich” stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

2. Wykorzystane materiały, dokumentacje związane z projektem

Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich w Świdnicy został sporządzony w kwietniu 2006 roku. Program został wykonany na podstawie dostępnych i obowiązujących w czasie prowadzonych nad nim prac wersji wytycznych i regulacji prawnych oraz dokumentów programowych i strategicznych lub ich projektów.

Założenia przyjęte do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz przesłanki realizacji zapisanych w Programie projektów zostały określone przez Gminę Miasto Świdnica. Prace zostały oparte na informacjach otrzymanych od Gminy Miasto Świdnica, w szczególności na udostępnionych przez Beneficjenta opracowaniach i dokumentach będących w jego posiadaniu. Zakres prac Wykonawcy nie obejmował weryfikacji przyjętych założeń do realizacji projektu ani otrzymanych od Beneficjenta dokumentów.

Do przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich w Świdnicy zostały użyte następujące materiały i teksty źródłowe:

- Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy, ze uwzględnieniem strategii mieszkaniowej na lata 2000 – 2015,
- Aktualizacja i uzupełnienie Programu Rozwoju Miasta Świdnicy pod nazwą „Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy na lata 2000 -2015” - Załącznik do uchwały nr XVII/195/04 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 lutego 2004 r.,
- Miejski Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Świdnica na lata 2005, Świdnica, listopad 2004 r.,
- Część analityczna Miejskiego Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Świdnica na lata 2005 – 2013, wrzesień 2004r.,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Miasto Świdnica na lata 2005-2013; Uchwała nr XXVII/297/04 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 grudnia 2004 r.,
- Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Świdnica, przyjęta uchwałą Rady Miejskiej nr XXI/234/04 z dnia 25 czerwca 2004r.,
- Raport o stanie dróg, komunikacji i kierunkach rozwoju, Świdnica, listopad 2005r.,
- Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Świdnica, Świdnica 2004r.,
- Plan Gospodarki Odpadami Miasta Świdnica, Świdnica 2004r.,
- Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego,

¹ W ramach ZPORR zostały zaprogramowane środki na lata 2004-2006. Po tym okresie analogiczne działania związane z rewitalizacją zostaną prawdopodobnie ujęte w Regionalnym Programie Operacyjnym. Numeracja działań, a także ich zakres oraz potencjalni beneficjenci mogą także ulec zmianie.





- Informacje i załączniki graficzne z Urzędu Miejskiego w Świdnicy.

3. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

3.1. Położenie i rys historyczny

Miasto Świdnica, liczące ponad 60 tysięcy mieszkańców leży w południowej części województwa Dolnośląskiego w powiecie świdnickim i graniczy bezpośrednio z gminą Jaworzyna Śląska oraz gminą wiejską Świdnica. Główne szlaki komunikacyjne łączą miasto z Wrocławiem (50 km), Wałbrzychem (20 km), Jelenią Górą (60 km), Legnicą (55 km) oraz z autostradą A4, będącą częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-18 (Hamburg-Odessa). Położoną nad rzeką Bystrzycą Świdnicę określano w dokumentach historycznych miastem już od 1267 roku. Obecnie tereny miasta zajmują powierzchnię 21,76 km², z czego 1145 ha to grunty zabudowane i zurbanizowane, 898 ha użytki orne, 16 ha użytki leśne oraz grunty zadrzewione. Od 1 stycznia 1999 roku Świdnica w wyniku reformy administracyjnej jest również siedzibą władz powiatowych.

Miasto powstało prawdopodobnie w połowie XIII wieku, ale już wcześniej w X – XI wieku ze względu na ważny szlak handlowy znajdowała się tutaj osada, która z czasem nabrała charakteru centrum targowego. Stopniowy wzrost znaczenia osady był już efektem korzystnego położenia nad brzegiem rozlewiska rzeki Bystrzycy. Świdnica początkowo należała administracyjnie do Księstwa Wrocławskiego, a następnie była stolicą samodzielnego Księstwa Świdnickiego (Świdnicko – Jaworskiego). Okres dynamicznego rozkwitu utrzymywał się przez całe średniowiecze oraz w wiekach późniejszych, kiedy to Świdnica przeszła pod panowanie Czech oraz austriackich Habsburgów. Katastrofalna w skutkach zarówno dla całego Śląska, jak i Świdnicy okazała się wojna trzydziestoletnia (1618 – 1648). Zniszczona i wyludniona Świdnica nie odzyskała już wcześniejszej pozycji. Ponowne ożywienie miała miejsce w drugiej połowie XIX wieku. W Świdnicy powstały nowe zakłady i fabryki, doprowadzono linię kolejową, budowano komunalne zakłady usługowe (gazownię, wieżę ciśnień i energetyczne punkty zasilające), a liczba ludności wzrosła z około 15 tys. w 1852 r. do ponad 28 tys. w 1900 r. II wojna światowa nie wyrządziła miastu większych szkód, co ułatwiło późniejsze zagospodarowanie. Po wojnie Świdnica wraz z całym Dolnym Śląskiem została włączona w granice Polski. W okresie powojennym znacznie rozbudowano przemysł świdnicki, wybudowano nowe, duże osiedla mieszkaniowe. Do początku lat 90-tych XX wieku w mieście stacjonowała Armia Czerwona. Przemiany polityczno – gospodarcze na przełomie lat 80-tych i 90-tych XX wieku skutkowały z jednej strony upadkiem dużych zakładów przemysłowych, z drugiej strony możliwościami zagospodarowania mienia powojennego oraz rozwojem małej przedsiębiorczości. W chwili obecnej Świdnica jest nie tylko ważnym ośrodkiem przemysłowym w regionie, ale również centrum kulturalnym. Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych, bogata oferta dla inwestorów oraz atrakcje turystyczne i zabytki są z pewnością bardzo dużym atutem Świdnicy i decydują o szerokich perspektywach rozwoju miasta.

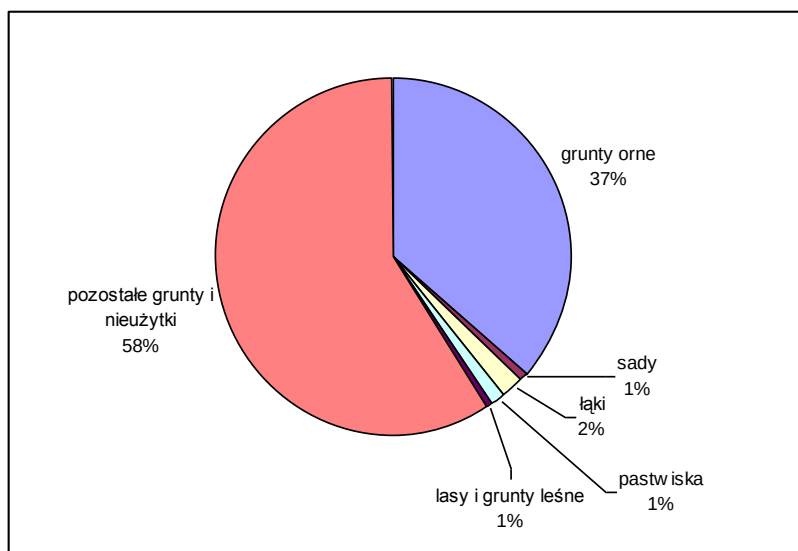
**Mapa: Świdnica i powiat Świdnicki**Źródło: www.swidnica.pl**3.2. Środowisko naturalne**

Na warunki klimatyczno – atmosferyczne w Świdnicy wpływa położony niedaleko masyw Ślęży, Góry Sowie i bezpośrednie sąsiedztwo Gór Wałbrzyskich. Klimat Świdnicy jest łagodny, ciepły, umiarkowanie wilgotny i charakteryzuje się zmiennością pogody. Na tym terenie przeważają wiatry zachodnie, północno – zachodnie zimą i południowo zachodnie latem.

Przez Świdnicę przepływa rzeka Bystrzyca, będąca lewobrzeżnym dopływem Odry. Bystrzyca, rzeka o długości 95,2 km przepływa między innymi przez Głuszycę, Jugowice, Świdnicę, Kąty Wrocławskie i Wrocław. Jakość wody w przekroju obejmującym miasto Świdnicę odpowiada IV klasie czystości wód. Zasadniczy wpływ na klasyfikację ma zawartość azotanów, fosforanów i fosforu ogólnego oraz poziom zanieczyszczeń bakteriologicznych. Poniżej oczyszczalni ścieków na Zawiszowie stwierdza się V klasę czystości wód.

Ponad połowa obszaru miasta (58,9%) klasyfikowana jest jako nieużytki i pozostałe grunty. Grunty orne stanowią 36,5%. Nieznaczny jest natomiast udział sadów, pastwisk, łąk, lasów oraz gruntów leśnych w strukturze zagospodarowania powierzchni terenu miasta.



**Wykres: Struktura wykorzystania powierzchni terenów Gminy Miasto Świdnica**

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Świdnica

W obrębie miasta oraz najbliższym sąsiedztwie nie występują obszary chronione, znajduje się natomiast wiele terenów zielonych i parków o istotnym znaczeniu w strukturze funkcjonalno – przestrzennej Świdnicy. Parki zajmują łącznie powierzchnię 56,53 ha², w tym:

- park przy ulicy Łukasińskiego o powierzchni 2,56 ha,
- park przy ulicy Sikorskiego „Strzelnica” o powierzchni 16,51 ha,
- park Młodzieżowy o powierzchni 8,88 ha między ul. Armii Krajowej, ul. Wałbrzyską, ul. Spacerową i ul. Kolejową,
- park między ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej, ul. Sprzymierzeńców i ul. Traugutta o powierzchni 4,37 ha,
- park przy ulicy Sikorskiego o powierzchni 8,32 ha,
- park przy ulicy Kanonierskiej o powierzchni 1,57 ha,
- park przy ulicy Gdyńskiej o powierzchni 2,56 ha,
- park przy ulicy Parkowej o powierzchni 1,48 ha (koszary),
- park Centralny między ul. Śląską, ul. Pionierów, ul. Sprzymierzeńców, Pl. Ludowym o powierzchni 8,54 ha,
- park między ul. 1 Maja i ul. Saperów o powierzchni 1,74 ha.

Drzewostan wymienionych obiektów składa się w większości z gatunków rodzimych drzew liściastych. W rejestr pomników przyrody z uwagi na bogactwo cennego starodrzewu występującego na terenie miasta wpisanych jest 97 okazów drzew. Najwięcej znajduje się w terenie Parku Młodzieży – 12 okazów – między innymi miłorząb dwukłapowy, jodły jednobarwne, platan klonolistny, cyprysik groszkowy³.

Stan czystości powietrza atmosferycznego zależy od następujących rodzajów źródeł zanieczyszczeń: emisji z zakładów przemysłowych i energetycznych oraz emisji lokalnej z palenisk domowych, małych kotłowni oraz pochodzących z transportu samochodowego. Zakłady przemysłowe wprowadzające do powietrza głównie podstawowe zanieczyszczenia (SO₂, NO, CO) i pył, które w głównej mierze pochodzą z procesów spalania paliw w kotłowniach i procesach technologicznych. Głównymi źródłami emisji

² Dane na podstawie Programu Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Świdnica, 2004 r.

³ Według danych zawartych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Świdnicy



zanieczyszczeń pyłowych i gazowych mających wpływ na stan czystości powietrza w mieście są urządzenia w przedsiębiorstwach⁴:

- Miejski Zakład Energetyki Ciepłej w Świdnicy,
- „Wagony Świdnica” S.A.,
- „DIOIRA” Sp. z o.o.,
- „REMY AUTOMOTIVE POLAND” Sp. z o.o.,
- „DOLMEB” Sp. z o.o.,
- Cukrownia „Świdnica” S.A.

3.3. Charakterystyka obecnego zagospodarowania terenu

Zabudowa historyczna miasta (sprzed 1945 r.), a także osiedla mieszkaniowe wybudowane po wojnie mają zwarty koncentryczny charakter. Układ ten znacznie upraszcza realizację układu komunikacyjnego i infrastrukturalnego miasta.

3.3.1. Granice strefy ochrony konserwatorskiej, stan obiektów dziedzictwa kulturowego.

Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków uznał za zabytki 964 obiekty architektury, budownictwa i urbanistyki⁵. Z tej liczby 119 zabytków wpisano do rejestru zabytków, w tym:

- budynki mieszkalne,
- 15 obiektów sakralnych, m. in. wpisany na listę światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego UNESCO Kościół Pokoju,
- 4 budynki użyteczności publicznej,
- obiekty architektury obronnej,
- 1 pałac,
- 5 budynków przemysłowych,
- 1 park,
- 1 cmentarz,
- stanowisko archeologiczne,
- obszar ośrodka miasta średniowiecznego.

Do rejestru zabytków wpisane są również zabytki ruchome, stanowiące wyposażenie kościołów oraz prywatna kolekcja broni strzeleckiej oraz eksponaty miejskiego Muzeum Dawnego Kupiectwa i prywatnego Muzeum Broni i Militariów.

W 2004r. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu opracował dla potrzeb Ministerstwa Kultury „Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków” dotyczący zabytków Dolnego Śląska.

W raporcie tym stan zachowania zabytków Świdnicy oceniono na 3,80 w skali od 1 do 5. Do remontu kapitalnego zakwalifikowano 31 budynków zabytkowych, w tym 13 mieszkalnych, a 16 budynków (w tym 12 mieszkalnych) wymaga przeprowadzenia remontu zabezpieczającego.

Struktura własności obiektów zabytkowych jest bardzo zróżnicowana. 2 spośród nich są własnością Skarbu Państwa, 27 jest własnością komunalną, 22 własnością prywatną, 13 własnością kościelną, 47 współwłasnością. Własność kościelna również nie jest jednorodna. Właścicielami zabytków, w kolejności stanu posiadania, są kościoły: Rzymsko – Katolicki, Ewangelicko – Augsburski, Zielonoświątkowy, Prawosławny, Adwentystów Dnia Siódmego i Polsko-Katolicki. Stan części zabytków będących własnością kościelną jest bardzo zły, 4 zakwalifikowano do remontu kapitalnego, a 3 do remontu zabezpieczającego.

Zabytkowe obiekty pełnią wielorakie funkcje, zarówno mieszkalne, usługowe, kulturowe, jak i użyteczności publicznej.

⁴ Według danych za 2003 r. zawartych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Świdnicy

⁵ Według danych zawartych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Świdnicy





Największym problemem w zakresie zabudowy staromiejskiej jest postępująca degradacja zabytkowej architektury. Budynki i przestrzenie publiczne są ponadto dewastowane w obszarach funkcji dysharmonijnych.

Obserwuje się znaczne dysproporcje w wyglądzie poszczególnych części świdnickiego śródmieścia. Najbardziej dysharmonijne tereny to obszary ul. Siostrzanej, ul. Teatralnej i ul. Pułaskiego. Budynki wielopłytkowe usytuowane przy drogach dojazdowych do miasta w sposób szczególny zaburzają tradycyjny układ architektoniczny Świdnicy. Dodatkowo nieład wprowadzają małe obiekty usługowe i gastronomiczne, które zazwyczaj przyjmują przypadkową formę, np. te wbudowane w pierzeje przy ul. Długiej, ul. Kościelnej i ul. Wałbrzyskiej.

3.3.2. Własność gruntów i budynków (dane na dzień 1.01.2004 r.)

Poniżej zaprezentowana została struktura użytkowania gruntów w Świdnicy:

Struktura użytkowania gruntów	Powierzchnia (w ha)	% w strukturze gruntów
Użytki orne	898	41,4%
Grunty zadrzewione	16	0,7%
Tereny zabudowane mieszkalne	384	17,6%
Tereny zabudowane przemysłowe	142	6,6%
Tereny rekreacyjne	98	4,3%
Pozostałe grunty	638	29,3%
Suma	2176	100%

W strukturze własności gruntów przeważają w Świdnicy grunty należące do Skarbu Państwa (łącznie 600 ha). Głównymi posiadaczami tych gruntów są: Agencja Nieruchomości Rolnych i państwowe osoby prawne, tj. uwłaszczone były przedsiębiorstwa państwowe (obecnie spółki skarbu państwa). W skład gminnego zasobu nieruchomości wchodzi nieruchomości stanowiące przedmiot własności gminy, nie oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące własnością Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym gminy. Gmina Świdnica jest właścicielem 941 ha i 155 ha oddanych w użytkowanie wieczyste. Osoby fizyczne posiadają na terenie miasta 309 ha – w tym 12 ha w obszarze gospodarstw rolnych. Gminne osoby prawne są właścicielami 3 ha gruntów. Ponadto do spółdzielni należy 98 ha, w tym 88 ha rolniczych spółdzielni produkcyjnych i 10 ha do spółdzielni mieszkaniowych. Kościoły i związki wyznaniowe posiadają łącznie 18 ha. Własnością powiatu jest 35 ha, województwa 1 ha, a do spółek prawa handlowego należy 18 ha.

3.3.3. Obiekty i tereny chronione:

- Ujęte w rejestrze zabytków (w Świdnicy do rejestru zabytków wpisano 119 obiektów, w tym: budynki mieszkalne, 15 obiektów sakralnych, m. in. wpisany na listę światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego UNESCO Kościół Pokoju, 4 budynki użyteczności publicznej, obiekty architektury obronnej, 1 pałac, 5 budynków przemysłowych, 1 park, 1 cmentarz, stanowisko archeologiczne, obszar ośrodka miasta średniowiecznego).
- Ujęte w spisie konserwatorskim zabytków,
- Objęte strefami konserwatorskimi ustalonymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- Tereny obserwacji archeologicznej, stanowiska archeologiczne,
- Pomniki przyrody ożywionej,
- Tereny gruntów rolnych chronionych, nie posiadające zgody na wyłączenie z użytkowania rolnego,
- Tereny ogrodów działkowych, będących składnikiem terenów zielonych i rekreacyjnych,
- Tereny bezpośredniego zagrożenia powodziowego,
- Tereny udokumentowanego złoża żwiru („Niegoszów” – tylko w niewielkiej części obejmuje grunty na terenie miasta, zasoby te szacowane są na poziomie 9,5 mln ton),





- Strefy ochrony sanitarnej od cmentarzy,
- Tereny ujęć wody wraz ze strefą bezpośredniej i pośredniej ochrony (ujęcie wody w Pszennie i ujęcie wody przy ul. Boksterskiej).

3.4. Infrastruktura techniczna

3.4.1. Infrastruktura drogowa

Świdnica, znajdująca się w południowej części województwa dolnośląskiego, jest ważnym węzłem komunikacyjnym. Podstawowy układ komunikacyjny Świdnicy stanowią ciągi dróg:

- droga krajowa nr 35, która posiada następujący przebieg: granica państwa – Mieroszów – Wałbrzych – Świebodzice – Świdnica – Wrocław. W Świdnicy obejmuje ona ulice: Zamenhofa, Esperantystów, Szarych Szeregów.
- droga wojewódzka nr 382, przebiegająca przez Stanowice – Świdnicę – Dzierżoniów – Ząbkowice Śląskie – Paczków – do granicy państwa. Na terenie miasta drogę tę stanowią ulice: Westerplatte, pl. Wolności – Wrocławska – Łączna – Sikorskiego.
- droga wojewódzka nr 379 biegnąca na trasie Wałbrzych – Modliszów – Świdnica. W Świdnicy przebiega przez ulice: Wałbrzyska - pl. Grunwaldzki - Al. Niepodległości.
- droga powiatowa 2876 D - ulica Bystrzycka,
- droga powiatowa nr 2910 D - ulica Śląska,
- droga powiatowa 1990 D - ulica Wodna i Kopernika,
- droga powiatowa nr 3396 D - ulice: Henryka Pobożnego, Kochanowskiego, Łukasińskiego, Kazimierza Odnowiciela, Kazimierza Wielkiego

Długość ulic w ciągach dróg w Świdnicy przedstawia poniższa tabela.

Tabela: Długość ulic w ciągach dróg w Świdnicy.

Kategorie dróg	Długość (w km)	Ilość ulic
Krajowe	5,5	3
Wojewódzkie	7,6	8
Powiatowe	10,6	9
Lokalne	99,8	267
Razem	123,5	287

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnica

Świdnica posiada drogi o łącznej długości 114,8 km, z czego 2 km to ulice o nawierzchni nietrwałej, natomiast 7,6 km stanowią ulice wymagające pilnego przeprowadzenia powierzchniowych utrwaleń nawierzchni. Obecna sieć drogowa jest niewystarczająca w stosunku do natężenia ruchu, w związku z tym planuje się budowę nowych ulic na obrzeżach miasta.

Świdnica nie leży na głównych szlakach kolejowych. Obsługuje głównie ruch pasażerski na szlaku Legnica – Jaworzyna Śląska – Kamieniec Ząbkowicki, posiada również połączenia do Nysy, Katowic i Krakowa. Linie kolejowe obsługują głównie transport towarowy na trasie łączącej Katowice z Legnicą. Linia ta rozdziela miasto na dwie części, utrudniając ruch drogowy.

Przez Świdnicę prowadzone są przewozy pasażerskie z wykorzystaniem autobusów szynowych. Połączenie to łączy Świdnicę z takimi miejscowościami jak: Jawor, Strzegom, Jaworzyna Śląska, Dzierżoniów, Piława Górna.

Przewozy pasażerskie uruchomiono w Świdnicy w 1958 roku. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne dysponuje 43 autobusami, zapewniając 372 miejsca siedzące i 691 miejsc stojących. Rocznie przewożonych jest ok. 18 mln pasażerów, a autobusy pokonują 3 mln km rocznie. MPK łączy Świdnicę z Żarowem oraz dużą liczbą miejscowości zlokalizowanych w Powiecie Świdnickim.

Połączenia PKS w Świdnicy docierają do zdecydowanej większości miejscowości na Dolnym Śląsku. Świdnicki PKS oferuje m.in. połączenia z Wrocławiem, Dzierżoniowem, Dobromierzem, Jaworzyną Śląską, Pieszycami, Sobótką, Strzegomem, Świebodzicami, Żarowem oraz dużą liczbą miejscowości zlokalizowanych





w Powiecie Świdnickim i powiatach sąsiednich. Przez Świdnicę prowadzona jest też duża liczba połączeń tranzytowych (Dolny Śląsk z pozostałą częścią Polski).

Prywatni przewoźnicy łączą miasto z m.in. Wrocławiem, Wałbrzychem, Świebodzicami, Jaworzyną Śląską i Strzegomiem. Dodatkowo prowadzone są okresowe przewozy dalekobieżne – Świdnica – Kraków – Łańcut.

3.4.2. Gospodarka komunalna

Miasto Świdnica dysponuje dobrym zaopatrzeniem w media. Wszystkie media są dostępne na poziomie zabezpieczającym popyt.

3.4.2.1. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia Świdnicy w wodę zapewnia wymaganą jakość wody oraz ciągłość jej dostaw dla mieszkańców miasta. Świdnica zaopatrywana jest z dwóch ujęć wód podziemnych: ujęcia przy ulicy Boksterskiej, posiadającego zatwierdzone zasoby 700 m³/h i ujęcia w Pszennie (z zasobami wynoszącymi 631 m³/h).

Zakład Uzdatniania Wody ujęcia przy ul. Boksterskiej jest eksploatowany od 1880 roku. Mimo złego stanu technicznego i stosowanych tam energochłonnych technologii, zakład jest eksploatowany, układ hydrauliczny sieci miejskiej nie pozwala na zasilanie z wyłącznie jednego ujęcia i jednego zakładu uzdatniania wody.

Ujęcie wód w Pszennie, podobnie jak ujęcie przy ul. Boksterskiej, również pochodzi z trzyczęściowego poziomu wodonośnego przy istniejących sześciu studniach głębinowych o głębokościach 62 – 130 m.

Pod względem ilościowym na ujęciu istnieje rezerwa wody, ponieważ wydajność ogółem wynosi 31944 m³/h a obecne maksymalne zapotrzebowanie wynosi około 18000 m³/h.

Długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 190 km, w tym:

- magistralna – 31 km,
- rozdzielcza – 112 km,
- przyłącza – 47 km

Sieć wodociągowa w Świdnicy nie jest w dobrym stanie technicznym. 47,4% sieci ma wiek powyżej 20 lat, a 20,2% – powyżej 50 lat. Częściowo wymaga ona wymiany ze względów ekologiczno - zdrowotnych, gdyż jest wykonana z azbestu (3,65%, czyli około 6,9 km sieci). Ok. 59% sieci wodociągowej zostało wykonane z żeliwa, pozostałe materiały to PCV, PE i stal.

Część istniejącej infrastruktury wymaga generalnego remontu ponieważ magistrale nie gwarantują pewności dostaw wody mieszkańcom i nie spełniają wymogów eksploatacyjnych ze względu na małą przepustowość i brak możliwości zapewnienia wody o odpowiednim ciśnieniu dla podstawowego zabezpieczenia przeciwpożarowego.

3.4.2.2. Odbiór i oczyszczanie ścieków

Świdnica dysponuje kanalizacją sanitarną i kanalizacją ogólnospławną wykorzystywaną dla celów sanitarnych, o łącznej długości 55,1 km, która została wybudowana na przełomie XIX i XX wieku. Jej stan techniczny uważany jest za średni lub zły, notuje się też dużą awaryjność systemu. Dla przykładu: w 2003 roku usunięto 9 poważnych awarii na sieci kanalizacyjnej.⁶ Głównymi przyczynami tych awarii były załamania przewodów i zarośnięcia korzeniami drzew.

Nowoczesna oczyszczalnia ścieków jest zlokalizowana we wsi Zawiszów przy granicy z miastem Świdnicą. Ten obiekt zapewnia rozwiązanie podstawowego problemu gospodarki wodno – ściekowej Świdnicy, czyli oczyszczania ścieków - na kilkadziesiąt lat. W 1992 roku oddano do użytku część mechaniczną oczyszczalni z przepustowością 60 000 m³/dobę, a w 1998 roku część biologiczną z

⁶

Według danych Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Świdnica, Świdnica 2004r.



przepustowością 30 000 m³/dobę. Średnio ilość dopływających ścieków wynosi 24 000 m³/d z wodami deszczowymi i infiltracyjnymi, bez wód deszczowych i infiltracyjnych 12 500 m³/d.

Oczyszczone ścieki posiadają odpowiednią jakość, obecnie realizowane są też zadania inwestycyjne związane z utylizacją osadów.

3.4.2.3. Odbiór wód opadowych

System odprowadzania wód opadowych z terenu miasta stanowią⁷:

- ciekі otwarte będące odprowadzalnikami wód deszczowych o długości ok. 17 000 m,
- kolektory zbiorcze o średnicy od Ø 200 do Ø 1000 o długości ok. 67 000 m,
- przyłącza od wpustów deszczowych – o łącznej długości ok. 10 000 m,
- przyłącza z nieruchomości – o łącznej długości ok. 12 000 m,
- studnie wpustów deszczowych – o łącznej ilości ok. 2800 szt.,
- studnie rewizyjne na sieci – o łącznej ilości ok. 2350 szt.

Stan techniczny kanalizacji deszczowej w Świdnicy jest określany jako średni. Zasadniczo sieć jest drożna, ale w znacznej części kolektorów zwężaniu ulegają przekroje sieci. Powodują to korzenie drzew, które w poszukiwaniu wody przerastają na połączeniach rur betonowych i kamionkowych do wnętrza kolektorów.

Stan techniczny istotnych elementów odprowadzania wód deszczowych, tj. rowów i cieków wodnych jest zadowalający. Znaczną niedogodnością jest brak odrębnej sieci deszczowej i odwodnienia zapleczy budynków w rejonie Śródmieścia i Starego Miasta, co przyczynia się do dekapitalizacji zabudowy.

3.4.2.4. Produkcja i dystrybucja ciepła

Wytwarzaniem, przesyłaniem oraz dystrybucją ciepła zajmuje się Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (MZEC). W posiadaniu MZEC znajduje się 25 źródeł ciepła zasilanym węglem kamiennym, gazem, olejem opałowym oraz węglem groszkiem.

Tabela: Źródła ciepła w posiadaniu MZEC Świdnica Sp. z o.o.

LP	ADRES OBIEKTU	PALIWO
1	Ciepłownia Zawiszów	węgiel kamienny MII
	Ul. Pogodna 1	
2	Ciepłownia Zarzeczce	węgiel kamienny MII
	Ul. Rolniczej	
3	Ciepłownia Osiedlowa	węgiel kamienny MII
	Ul. Zamenhofa	
4	Ciepłownia Bohaterów Getta 14a	gaz GZ-50/olej
5	Ciepłownia Saperów 16	gaz GZ-50/olej
6	Ciepłownia H. Pobożnego	gaz GZ-50
7	Kopernika 3	gaz GZ-50
8	Kościuszki 16	gaz GZ-50
9	Łukasińskiego 7	gaz GZ-50
10	Łukowa 3-5	gaz GZ-50
11	Plac Grunwaldzki 11 (ŚOK)	gaz GZ-50
12	Rynek 39/40	gaz GZ-50
13	Trybunalska 1	gaz GZ-50
14	Wrocławska 63	gaz GZ-50
15	Zamkowa 2	gaz GZ-50
16	Szymanowskiego 1-5	gaz GZ-50

⁷

Według danych Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Świdnica, Świdnica 2004r.



LP	ADRES OBIEKTU	PALIWO
17	Konopnickiej 20	gaz GZ-50
18	Konopnickiej 6	olej opałowy
19	Garbarska 23	węgiel groszek
20	Kościelna 3-5	węgiel groszek
21	Ks. Bolko 17	węgiel groszek
22	Pułaskiego 20	węgiel groszek
23	Pułaskiego 36	węgiel groszek
24	Trybunalska 2	węgiel groszek
25	Wodna 4	węgiel groszek

Główne ciepłownie obsługujące miasto Świdnica to Ciepłownia Zawiszów i Zarzecze.

Ciepłownia Zawiszów wybudowana jest w technologii tradycyjnej, której stan techniczny wymaga stałych nakładów na utrzymanie i modernizację. Moc dyspozycyjna tej ciepłowni wynosi 58,15 MW, natomiast moc zamówiona przez odbiorców zasilanych z tego źródła wynosi ok. 45,7 MW, a moc na pokrycie strat przesyłania – 4,3 MW, pozostaje jeszcze ok. 8 MW rezerwy.

Obecnie w tym rejonie trwa rozbudowa sieci ciepłowniczej zasilającej nowobudowane obiekty handlowo – sportowe w rejonie ulic Sikorskiego i Strzegomskiej. Powstaje tam ok. 700 m nowych sieci i przyłączy do nowych obiektów oraz jedna kontenerowa kotłownia o mocy ok. 0,4 MW, pracująca latem.

Ciepłownia Zarzecze przy ul. Rolniczej pracuje na potrzeby mieszkalnictwa oraz na potrzeby przemysłu i usług. Moc zamówiona przez odbiorców wynosi 12,4 MW, moc cieplna na pokrycie strat to 1,5 MW, zatem pozostaje jeszcze 21 MW rezerwy. Taka duża rezerwa pozwala poszukiwać nowych odbiorców w tym rejonie.

Na terenie Świdnicy znajduje się jeszcze duża ilość kotłowni niewymienionych w tabeli powyżej. Dysponują one łączną mocą ok. 100 MW, są opalane węglem, gazem i olejem. Mieszczą się one w obiektach przemysłowych, usługowych, obiektach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych. Potrzeby ciepłe budownictwa mieszkaniowego są zaspokajane poprzez ogrzewanie etażowe na gaz i olej opałowy oraz poprzez piece węglowe.

Dystrybucja ciepła odbywa się poprzez rozbudowany system sieci ciepłowniczych. Roczne zużycie energii cieplnej oszacowano na poziomie 1 833 TJ⁸ w tym:

- 1 330 TJ dla mieszkalnictwa i budynków użyteczności publicznej,
- 503 TJ dla potrzeb przemysłu.

Istniejące zapotrzebowanie jest pokrywane:

- Z systemu ciepłowniczego – 512,38 TJ (28%)
- Z kotłowni lokalnych – 585,94 TJ (31%).

Do wytworzenia energii cieplnej w znacznym stopniu wykorzystuje się gaz sieciowy – 487,70 TJ (27%) oraz paliwa stałe w indywidualnych piecach – 178,6 TJ (10%). W niewielkim stopniu jest wykorzystywana energia elektryczna – 13,63 TJ (ok. 1%).

Istniejące źródła ciepła w mieście Świdnica (głównie ciepłownia Zawiszów i Zarzecze) o łącznej mocy dyspozycyjnej ok. 93 MW w pełni pokrywają zapotrzebowanie mieszkańców (60 MW) a system zaopatrzenia umożliwia rozwój miasta w przyszłości.

3.4.2.5. Zaopatrzenie w gaz

Źródłem zasilania w gaz ziemny wysokometanowy jest gazociąg wysokiego ciśnienia o parametrach Pr=6,3 MPa relacji Lubiechów – Świdnica – Ząbkowice. Od gazociągu wyprowadzane są 2 odgałęzienia umożliwiające zasilanie miasta za pośrednictwem dwóch stacji I°:

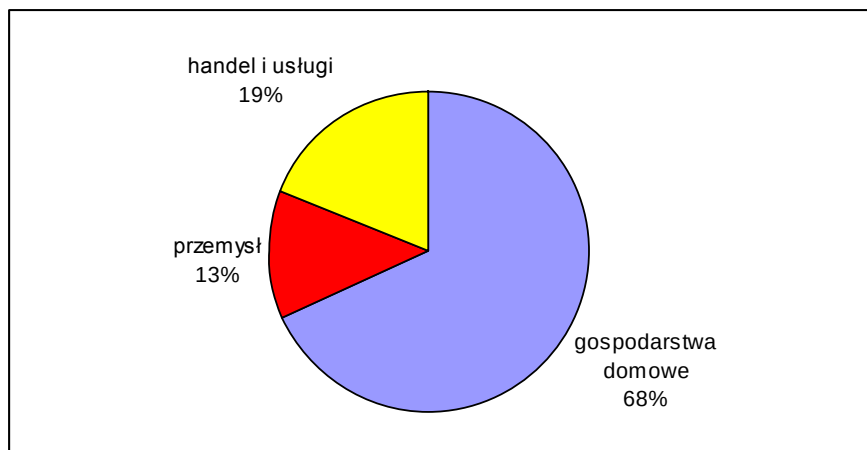
- stacji przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej o nominalnej wydajności 16.000 m³/h (zasilanej gazociągiem DN 300 o długości 1km),
- stacji przy ul. Bystrzyckiej o nominalnej wydajności 3 000 m³/h, (zasilanej gazociągiem DN 200 o długości 2,2 km).



Na terenie Świdnicy rozdział gazu realizowany jest za pośrednictwem 20 stacji redukcyjno-pomiarowych II° o łącznej przepustowości 24 600 nm³/h. Gaz rozprowadzany jest siecią rozdzielczą średniego i niskiego ciśnienia o łącznej długości 110,3 km. Istniejąca sieć średnioprężna i niskoprężna zaopatruje praktycznie cały obszar miasta. Na koniec 1999 roku gaz odbierany był przez 21 308 odbiorców, spośród których 20 922 było odbiorcami komunalno – bytowymi.

Strukturę zużycia gazu przez poszczególne grupy odbiorców przedstawia poniższy wykres.

Wykres: Zużycie gazu przez różne grupy odbiorców w mieście Świdnica w 1999 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Świdnicy

Obie stacje redukcyjne posiadają rezerwy przepustowości. System gazowniczy przygotowany jest na pokrycie zwiększonego zapotrzebowania na gaz, gwarantując wysoką pewność zasilania.

W mieście Świdnica powstało opracowanie pod nazwą „Koncepcja programowa podmiany paliw stałych gazem w Świdnicy do 2020 roku”, według którego realizowany jest proces gazyfikacji miasta.

3.4.2.6. Elektroenergetyka

Świdnica jest zaopatrywana w energię elektryczną z systemu sieci wysokich napięć, z rozdzielni Świebodzice i Żąbkowice z transformacją 220/110 kV. Energia jest dostarczana do Świdnicy liniami napowietrznymi o napięciu 110 kV poprzez 3 stacje elektroenergetyczne:

- GPZ „R – Słotwina” z transformatorem na napięcie 110/20 kV o mocy 25 MVA,
- GPZ „R – Jagodnik” wyposażony w transformator na napięcie 110/20kV i mocy 25 MVA oraz transformator o napięciach 110/20/10 kV o mocy 40/10/10 MVA,
- GPZ „R – Świdnica” zlokalizowany przy ulicy Równej w centralnej części miasta wyposażony w 2 transformatory: 110/20 kV o mocy 160 MVA.

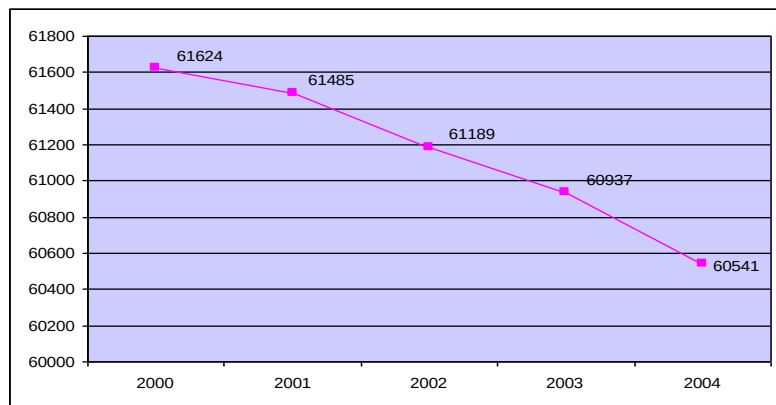
Układ linii 110 kV zapewnia podstawowe i rezerwowe zasilanie w układzie pierścieniowym. Energia elektryczna dostarczana jest do ponad 27 000 odbiorców komunalnych i ok. 100 przemysłowych. Zużycie energii wyniosło ponad 120 000 MWh (65 000 MWh – odbiorcy komunalni i 55 000 – przemysłowi). Istnieje możliwość podłączenia nowych odbiorców do systemu elektroenergetycznego, ze względu na duże rezerwy mocy w GPZ – tach.



3.5. Struktura demograficzna

Świdnicę zamieszkiwało na dzień 31 grudnia 2004 roku 60 541 osób⁹. W ostatnich latach liczba mieszkańców miasta systematycznie spadała. W porównaniu z rokiem 2000 Świdnicę zamieszkiwało o 1 083 mniej osób, tj. 1,8%. Przyrost naturalny w Świdnicy od kilku lat jest ujemny (-67 w roku 2004). W latach 2000 - 2004 wskaźnik feminizacji kształtował się na poziomie 111 kobiet na 100 mężczyzn.

Wykres: Liczba ludności w Świdnicy w latach 2000 – 2004

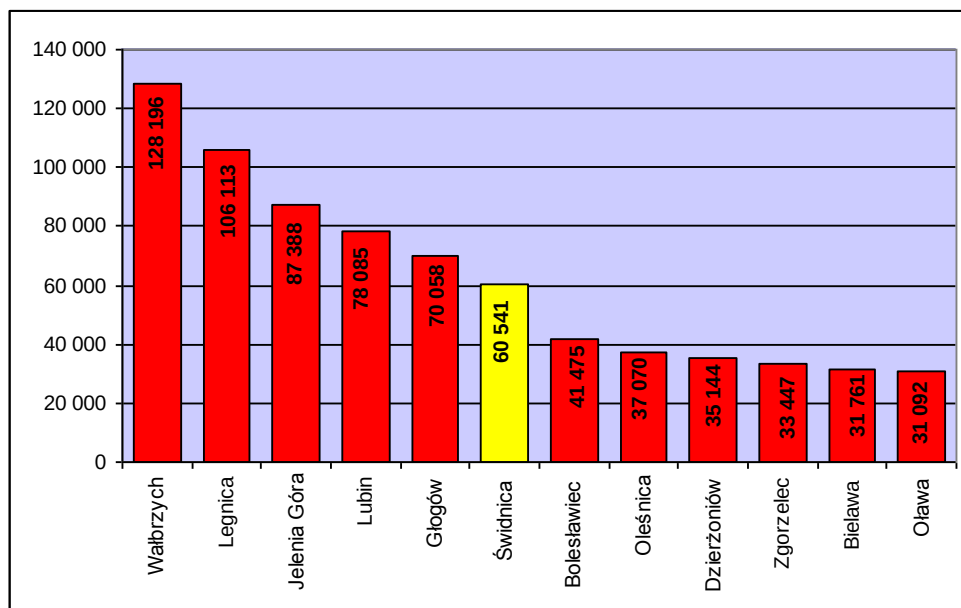


Źródło: Urząd Miejski w Świdnicy

Na koniec 2004 roku Świdnicę zamieszkiwało 2,1% mieszkańców województwa dolnośląskiego. Pod względem liczby mieszkańców Świdnica plasuje się w województwie na 7 miejscu. Największym miastem jest Wrocław – stolica województwa dolnośląskiego, a następnie leżący nieopodal Świdnicy Wałbrzych – stolica dawnego województwa wałbrzyskiego, do którego przed reformą administracyjną kraju z roku 1999 należała Świdnica.

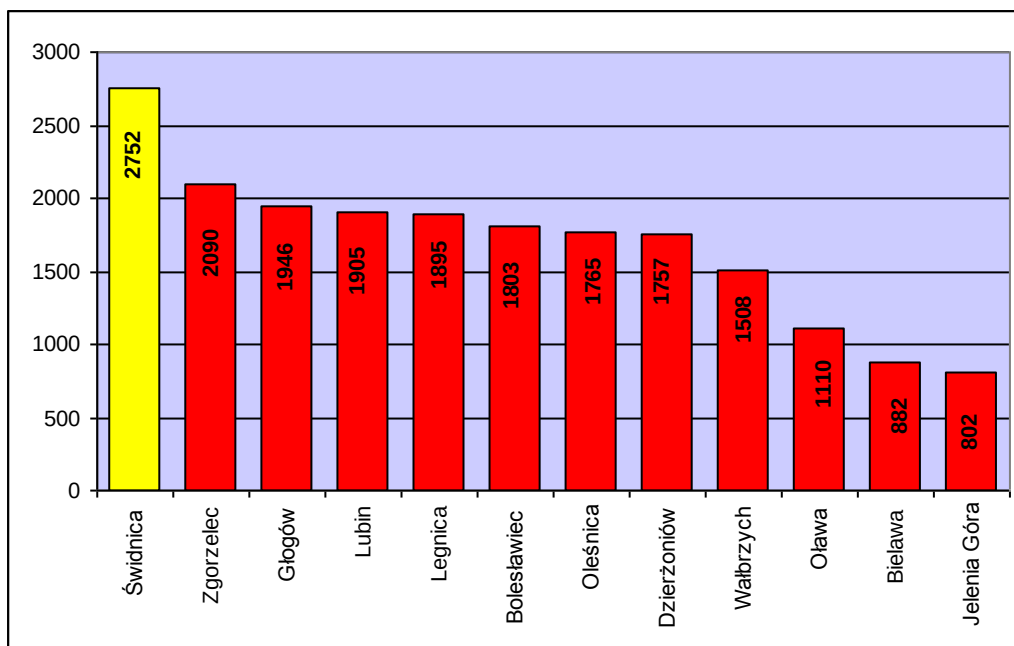
⁹

Stan ludności według danych Urzędu Miejskiego w Świdnicy

**Wykres: Liczba mieszkańców największych miast województwa dolnośląskiego (z wyłączeniem Wrocławia) według miejsca zameldowania, stan na dzień 31.12.2004 roku**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Spośród miast województwa dolnośląskiego zamieszkiwanych przez więcej niż 30 tys. ludności, Świdnica jest jednym z najmniejszych pod względem zajmowanej powierzchni – niecałe 22 km². Jednocześnie charakteryzuje się ona najwyższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia – według stanu z końca 2004 r. na 1 km² przypadało 2752 osób, podczas gdy we Wrocławiu było to 2133 osób, w Zgorzelcu 2090 osób, a pozostałych miastach poniżej 2 tys.

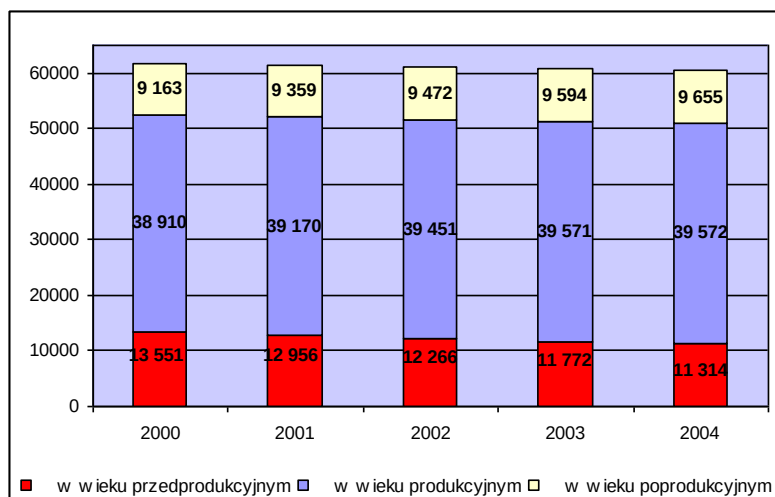
**Wykres: Gęstość zaludnienia w wybranych miastach województwa dolnośląskiego w 2004 r. na 1 km²**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Mieszkańcy Świdnicy są społeczeństwem starzejącym się. W porównaniu ze stanem z roku 2000, w roku 2004 udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w strukturze ludności miasta spadł z 22% do 19%, natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 15% do 16%. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym zwiększyła się z 38 910 osób w roku 2000 do 39 572 osób w roku 2004, tym samym udział osób w tym wieku w strukturze mieszkańców ogółem wzrósł z 63% do 65%. Wzrost ten jest w głównej mierze wynikiem wchodzenia w wiek produkcyjny roczników wyżu demograficznego i w kolejnych latach można spodziewać się znaczącego spadku tempa przyrostu ludności w tej grupie wiekowej.

Na spadek ludności ogółem w mieście ma wpływ nie tylko ujemny przyrost naturalny, lecz również wzrastająca migracja. W latach 2000 – 2004 saldo migracji spadło z -145 do -273. Sytuacja tę pogarsza fakt, iż miasto opuszczają przede wszystkim ludzie młodzi i dobrze wykształceni, którzy wyjeżdżają ze Świdnicy w poszukiwaniu pracy w większych ośrodkach.

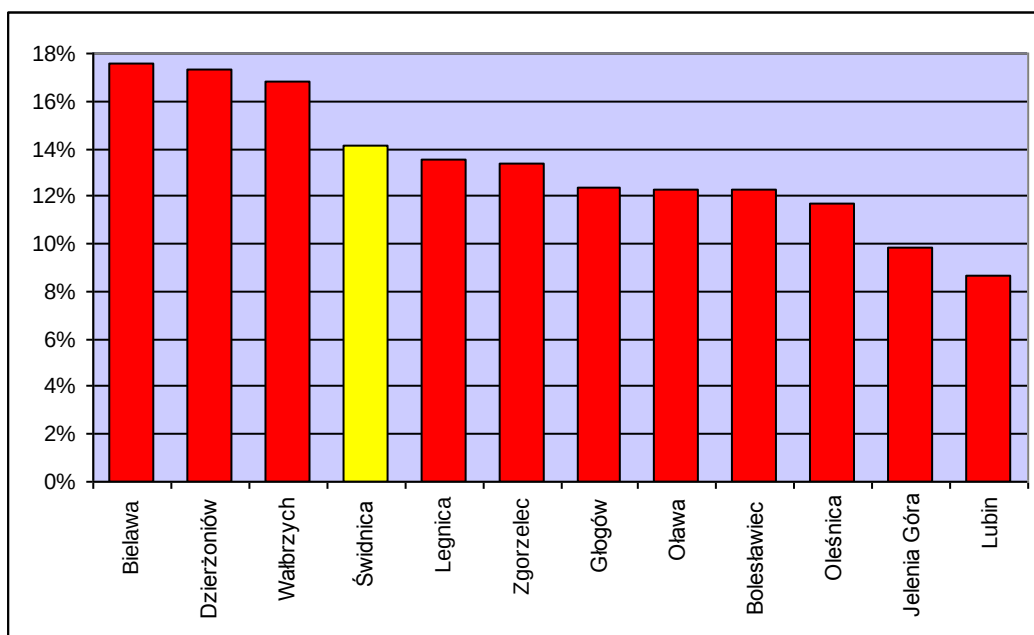
Dane zebrane podczas Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku wskazują, iż w przeważającej części mieszkańcy miasta Świdnica posiadają wykształcenie podstawowe (25,3%) oraz zasadnicze zawodowe (25,2%). Absolwenci szkół średnich ogólnokształcących stanowili 10,4% ogółu mieszkańców, szkół policealnych 3,6%, a szkół wyższych 10,8%.

**Wykres: Struktura wiekowa mieszkańców Świdnicy w latach 2000 – 2004**

Źródło: Urząd Miejski w Świdnicy

3.6. Rynek pracy i bezrobocie

Wskaźnik udziału bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w największych miastach województwa dolnośląskiego wahał się na koniec 2004 roku między 8,7% do 17,6%. Najniższy wskaźnik odnotowano w Lubinie natomiast najwyższy w Bielawie. Na tle innych miast województwa dolnośląskiego odsetek bezrobotnych w liczbie mieszkańców w Świdnicy jest jednym z wyższych – ponad 14%. Gorszą sytuację na rynku pracy odnotowano tylko w Bielawie, Dzierżonowie i Wałbrzychu.

Wykres: Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w największych wybranych miastach województwa dolnośląskiego – stan na 31.12.2004 r.

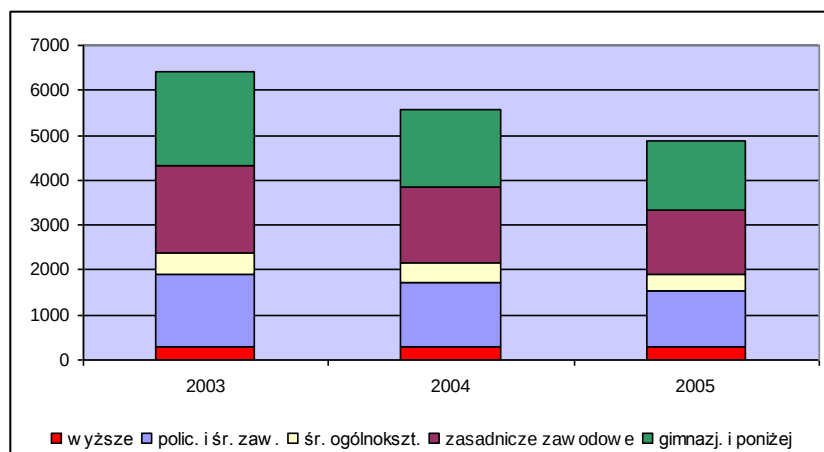
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego



W roku 2005 liczba bezrobotnych zarejestrowanych mieszkańców Świdnicy wynosiła 4 889 osób, w tym 2 670 kobiet. W porównaniu ze stanem z roku 2003 liczba bezrobotnych ogółem spadła o 1 510 osób, w tym kobiet o 672. Wśród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Świdnicy w 2005 roku 675 osób nie posiadało żadnego doświadczenia zawodowego. Liczba bezrobotnych bez stażu pracy spadła od roku 2003 o 462 osoby, a tym samym ich udział w strukturze bezrobotnych ogółem spadł z 17,8% w roku 2003 do 13,8% w 2005 roku.

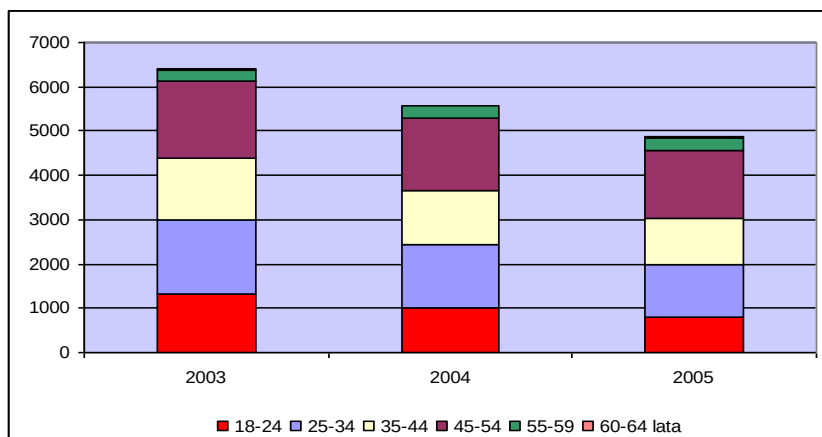
Osoby bezrobotne to osoby przede wszystkim z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. W roku 2005 odsetek bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej kształtował się na poziomie 32,1%, natomiast z wykształceniem zasadniczym zawodowym na poziomie 29,2%. Jedna czwarta z zarejestrowanych bezrobotnych w Świdnicy to absolwenci szkół policealnych i średnich zawodowych. Najmniejszą grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (7,3%) oraz wyższym (6,2%). Sytuacja ta świadczy w pewnym stopniu o niedopasowaniu systemu edukacji do wymagań pracodawców, co do kwalifikacji i umiejętności potencjalnych pracowników. Poziom wykształcenia zawodowego w coraz mniejszym stopniu odpowiada wymogom stawianym przez rynek, co powoduje, że absolwenci szkół zawodowych mają większe trudności z podjęciem zatrudnienia. Poza tym stosunkowo silne ukierunkowanie zawodowe (specjalizacja) znacznie utrudniają przekwalifikowanie w ślad za wymaganiami rynku i w konsekwencji rozpoczęcie pracy w innym zawodzie. Bezrobotni z niskimi kwalifikacjami mają także mniejsze możliwości dokonywania wyboru wśród zgłaszanych ofert pracy, co powoduje, że wydłuża się czas poszukiwania przez nich pracy. Ponadto, częściej podejmują czasowe zatrudnienie, powracając po zakończeniu czasu trwania umowy ponownie do bezrobocia, co za tym idzie w większym stopniu narażeni są na bezrobocie długotrwałe.

Wykres: Liczba bezrobotnych według poziomu wykształcenia w Świdnicy w latach 2003 – 2005



Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

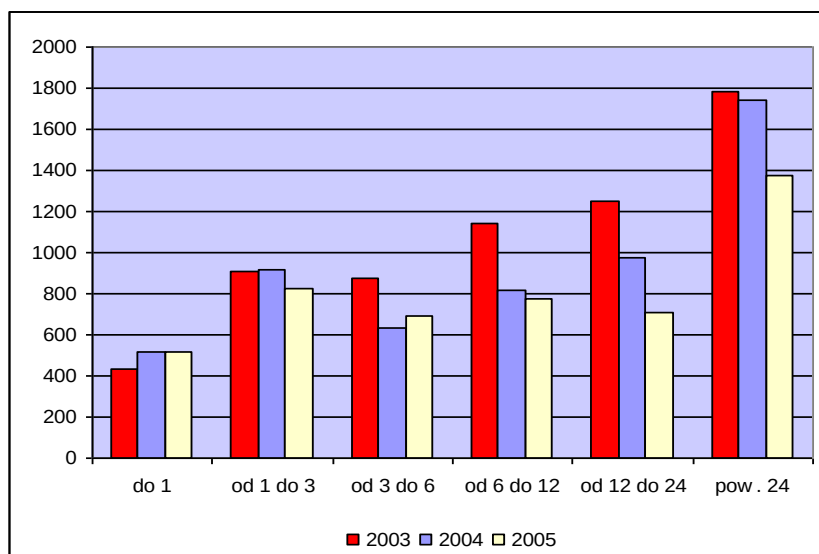
W ostatnich latach bezrobocie w Świdnicy najczęściej dotyczyło osoby w wieku 45 – 54 lat, których udział w strukturze bezrobotnych ogółem w roku 2005 kształtował się na poziomie 31,2%. Osoby te znacznie częściej tracą pracę i w większym stopniu narażone są na długotrwałą bierność zawodową, między innymi w wyniku wydłużania się czasu poszukiwania pracy. Charakteryzują się także większą skłonnością do trwałego wycofania się z rynku pracy, co między innymi może być spowodowane dostępnością świadczeń społecznych, jak np. wcześniejsze emerytury, świadczenia przedemerytalne. Drugą, co do wielkości grupą bezrobotnych były osoby w wieku 25 – 34 lat – 24,7% ogółu. Nieznacznie mniej zarejestrowanych bezrobotnych (21,1%) było w wieku 35 – 44 lat. Od roku 2003 prawie o połowę spadła liczba bezrobotnych w wieku 18 – 24 lat, a tym samym ich udział w strukturze bezrobotnych spadł z 20,9% do 16,1%.

**Wykres: Liczba bezrobotnych według wieku w Świdnicy w latach 2003 – 2005**

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Wiek, wykształcenie, staż pracy, kwalifikacje, determinują w dużym stopniu czas pozostawania bez pracy. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych obserwowano utrwalanie się zjawiska bezrobocia długotrwałego. Pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy w roku 2003 stanowili 27,9% ogółu bezrobotnych, a w roku 2005 28,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych i byli największą grupą. Wydłużanie się okresu pozostawania bez pracy nasila zjawisko utraty umiejętności i kwalifikacji zawodowych posiadanych przez osoby bezrobotne. Zmniejszają się także szanse adaptacji do nowych uwarunkowań rynku pracy, głównie tych osób, które wcześniej pracowały w restrukturyzowanych sektorach gospodarki. Pogłębianie się zjawiska bezrobocia długotrwałego zwiększa ryzyko osób nim objętych na trwałe wykluczenie z rynku pracy i marginalizację społeczną.

Porównując rok 2005 do roku 2003 zauważamy nieznaczne zmiany w strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. Z 6,8% do 10,5% wzrósł odsetek pozostających bez pracy do 1 miesiąca, z 14,2% do 16,8% pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy, z 13,7% do 14,2% niepracujących od 3 do 6 miesięcy. Spadł natomiast udział w strukturze bezrobotnych ogółem osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy z 17,8% do 15,9% oraz pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy z 18,5 do 14,5%.

**Wykres: Liczba bezrobotnych w Świdnicy według czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach) w latach 2003 – 2005**

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Spośród mieszkańców Świdnicy aktywnych ekonomicznie, zawodowo pracuje niewiele ponad jedna trzecia (36% według danych GUS za roku 2003). Wśród osób biernych zawodowo przeważają kobiety. W populacji pracujących w roku 2003 kobiety stanowiły 49%, natomiast mężczyźni 51%. Ponad połowa pracujących mieszkańców Świdnicy zatrudniona jest w sektorze usługowym (w roku 2003 było to 57%, z czego 29% w usługach rynkowych i 28% w usługach nierynkowych). W sektorze przemysłowym w roku 2003 pracowało 6118 mieszkańców Świdnicy, tj. 42% ogółu pracujących w mieście. W porównaniu z wcześniejszymi latami można zauważyć systematyczny spadek liczby pracujących w tym sektorze, po części rekompensowany wzrostem zatrudnienia w sektorze usługowym. Niewielkie znaczenie dla świdnickiego rynku pracy miał sektor rolniczy, w roku 2003 zatrudnione były w tym sektorze zaledwie 82 osoby.

Od końca 2002 roku funkcjonuje w Świdnicy „**Miejski Program Aktywizacji Bezrobotnych**”. Wspólnie z Urzędem Miasta realizują go: Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych Powiatu Świdnickiego, Dolnośląskie Stowarzyszenie Ochrony Bezrobotnych, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Klub Pracy, Rejonowy Klub Pracy i Miejski Zarząd Nieruchomości. Ideą programu jest umożliwianie osobom bezrobotnym rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek i zachęcanie ich do tworzenia kolejnych miejsc pracy. Osoby, które biorą udział w programie mogą liczyć na znaczącą pomoc. Po pierwsze otrzymają lokal użytkowy z oferty przetargowej Urzędu Miejskiego, z jednoczesnym zwolnieniem ich z części opłat za wynajem; dodatkowo wszyscy uczestnicy programu są zwolnieni z opłat związanych z rejestracją w ewidencji działalności gospodarczej, uzyskują pomoc w zarejestrowaniu firmy w ZUS-ie, Urzędzie Skarbowym i Urzędzie Statystycznym. Do programu mogą przystąpić mieszkańcy Świdnicy posiadający status osoby bezrobotnej oraz mieszkańcy innych miejscowości Powiatu Świdnickiego, jeśli zadeklarują zatrudnienie w nowo powstałym przedsiębiorstwie bezrobotnych świdniczan. Z programu mogą korzystać także właściciele małych i średnich firm już istniejących w Świdnicy. Mogą oni liczyć na dofinansowanie części kosztów wynagrodzenia zatrudnionych osób bezrobotnych.

3.7. Mieszkalnictwo

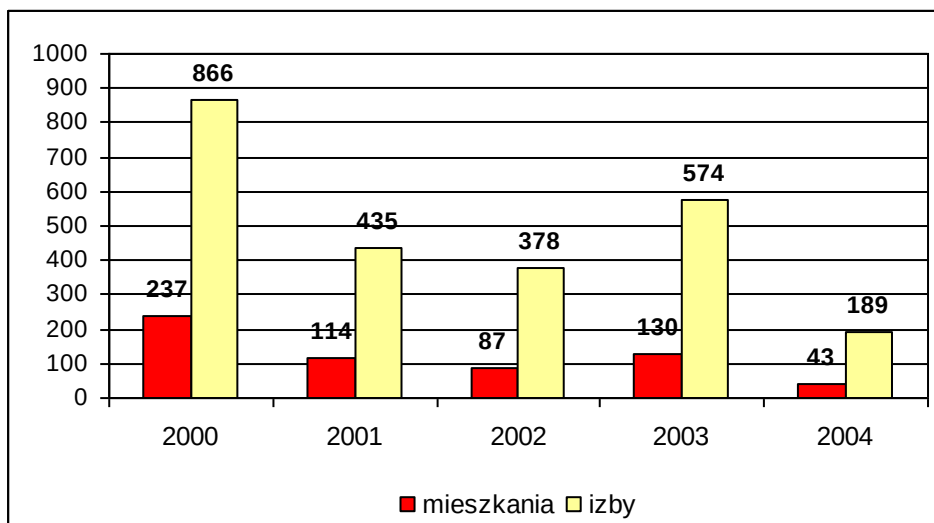
W roku 2004 zasoby mieszkaniowe w Świdnicy wynosiły 22 328 mieszkań. Porównując liczbę gospodarstw domowych w latach 2000 i 2004 stwierdza się wzrost ich liczby o nieco ponad 7%. Wielkość gospodarstw domowych mierzona średnią liczbą osób w gospodarstwie wynosiła w 2002 roku 2,62 osoby.





Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że liczba mieszkań oddawanych do użytku w mieście Świdnica waha się w poszczególnych latach, ale zachowuje tendencję spadkową.

Wykres: Mieszkania i izby oddane do użytku w mieście Świdnica w latach 2000 – 2004



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych z 2002 r. brakowało 1236 mieszkań. W porównaniu z 1988 r. deficyt mieszkań w Świdnicy zmalał w 2002 r. o ponad 500 mieszkań. W Świdnicy, jak i w Polsce brak mieszkań jest wciąż jednym z najważniejszych problemów społecznych – gospodarczych.

Na koniec 2004 roku w Świdnicy istniało 967 wspólnot mieszkaniowych i 14 spółdzielni.

Na terenie miasta Świdnica działają następujący deweloperzy:

- PeBeK S p zo.o.,
- Kammar Sp.j.,
- Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp.z o.o.

Zajmują się oni budową i sprzedażą mieszkań i domów mieszkalnych w Świdnicy.

3.7.1. Zasób nieruchomości Gminy Miasta Świdnicy

Zasób nieruchomości Gminy Miasta Świdnicy tworzą nieruchomości stanowiące przedmiot własności gminy oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy na gruntach własności Skarbu państwa.

W granicach administracyjnych miasta na obszar tego zasobu w wielkości 913 ha składają się grunty wg klasyfikacji ewidencji gruntów i stanu na dzień 31.12.2004 r.:

Ewidencja gruntów	Powierzchnia (w ha)
1. Rolne	363
2. Zadrzewione	14
3. Zurbanizowane	
• Mieszkaniowe	110
• Przemysłowe	7
• Inne zabudowane (np. garażowiska, przychodnia zdrowia, oświata, administracja, czynne cmentarze)	42





• Niezabudowane	35
• Wypoczynkowe	89
4. Drogi i inne komunikacyjne	224
5. Różne i kopalne	19
6. Nieużytki	5
7. Pod wodami	5

Źródło: Urząd Miejski w Świdnicy

Miasto Świdnica jest właścicielem lub współwłaścicielem 732 budynków mieszkalnych i 140 budynków użytkowych – głównie garaży (wg stanu na 31.12.2004 r.). W budynkach mieszkalnych znajduje się prawie 5 tys. lokali mieszkalnych, z czego 276 lokali „gminnych” ma status lokalu socjalnego. Łączna powierzchnia mieszkań komunalnych wynosi 251.571,00 m². Średni metraż lokalu wynosi 55,50 m². Ponad 65% zasobów mieszkaniowych stanowią budynki wybudowane przed 1918 rokiem.

Większość budynków mieszkalnych nie posiada pełnego wyposażenia technicznego, tzn. łazienki, centralnego ogrzewania, toalety. Brak środków finansowych na remonty spowodowany jest głównie niskimi czynszami, które wynoszą zaledwie 1,5% wartości odtworzeniowej. Niskie stawki czynszu działają hamująco na proces prywatyzacji.

Część zasobu nieruchomości pozostanie własnością Miasta w celu realizacji zadań publicznych. Do tej grupy zaliczyć można tutaj nieruchomości, na których realizuje się funkcje: komunikacyjną, oświatową, otwarte tereny zieleni, zasób mieszkań socjalnych oraz obiekty użytkowe, których dochodowy wynajem umożliwia utrzymanie zasobu socjalnego, obiekty, w których miejskie jednostki prowadzą działalność w zakresie sportu i kultury oraz obiekty o szczególnym znaczeniu (np. zespół zabudowy bloku śródmiejowego).

Miasto sukcesywnie prowadzi politykę prywatyzacyjną, która jest wyrazem przemian ustrojowych, jak i znaczącym źródłem dochodów do budżetu. Wielkość wpływów podlega wahaniom w zależności od koniunktury gospodarczej, rodzaju oferowanego na sprzedaż mienia i obowiązujących zasad sprzedaży.

Posiadane przez miasto rezerwy terenów przeznaczonych na działalność gospodarczą, to jest pod zabudowę przemysłową i usługową – przewyższają aktualny popyt, który zależy głównie od warunków makroekonomicznych. Zasób tych gruntów pozwala na przygotowanie do zbycia praktycznie dla każdego inwestora, żądanej przez niego wielkości działki.

Miasto dysponuje rezerwami terenów lokalizacyjnych zarówno na potrzeby wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego, jak i budownictwa jednorodzinnego oraz na cele zabudowy wytwórczo – magazynowej i samodzielnej zabudowy usługowej.

3.8. Pomoc społeczna

Rozwarstwienie dochodów społeczności lokalnej, utrzymujące się wysokie bezrobocie, wzrost kosztów utrzymania, narastający problem bezdomności, patologia życia rodzinnego powodują wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną. Podstawowe zadania z zakresu pomocy społecznej w Świdnicy realizuje **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. Poprzez analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przede wszystkim realizuje pracę socjalną oraz przyznaje i wypłaca przewidziane ustawą świadczenia. Ośrodek przyznaje i wypłaca zasiłki pieniężne, przyznaje pomoc w formie rzeczowej i w naturze, udziela schronienia, posiłków i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, świadczy usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w miejscu zamieszkania, opłaca składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby uprawnione oraz świadczy inne usługi zapisane w przepisach prawa. Działania pomocy społecznej kierowane są do osób, które są w stanie zabezpieczyć samodzielnie swoich niezbędnych potrzeb życiowych i miały na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Zadaniem Ośrodka jest zapewnienie osobom i rodzinom wsparcia oraz motywowanie ich do uruchomienia własnych możliwości i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, w jakiej się znalazły.

**Tabela: Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań własnych gminy**

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
2000	4 060	4 347	10 525	2 229 790 zł
2001	4 493	4 786	12 015	2 739 345 zł
2002	2 975	3 107	7 356	3 021 300 zł
2003	3 207	3 355	7 731	3 482 260 zł
2004	3 152	3 508	7 232	4 095 488 zł

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Tabela: Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań zleconych gminie

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
2000	1 328	1 333	3 881	2 476 906 zł
2001	1 037	1 041	3 019	2 519 900 zł
2002	1 863	1 911	5 238	3 242 000 zł
2003	1 346	1 387	3 654	2 941 540 zł
2004	572	583	1 432	1 415 909 zł

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

W 2004 r. nastąpił spadek liczby rodzin objętych pomocą wymierną. Związany on jest z odejściem wielu zadań zleconych do innych instytucji. Są to: renty socjalne dla osób niepełnosprawnych od dzieciństwa, zasiłki stałe dla osób rezygnujących z zatrudnienia z powodu wychowywania dziecka niepełnosprawnego, zasiłki okresowe gwarantowane dla osób samotnie wychowujących dziecko do 7 roku życia, które utraciły prawo do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu okresu jego pobierania, zasiłki okresowe macierzyńskie, składki emerytalno – rentowe i zdrowotne dla osób pobierających zasiłki stałe i okresowe gwarantowane. Zadania te, z wyjątkiem rent socjalnych realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, weszły w system świadczeń rodzinnych przyznawanych przez Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Miejskim w Świdnicy. Ze świadczeń w naturze i w usługach korzystają przede wszystkim osoby w wieku starszym, niedołążne, wymagające opieki osób drugich oraz również osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków, osoby samotne oraz osoby chore psychicznie. Pomoc ta nie jest świadczona wyłącznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, lecz także organizacje pozarządowe, które udzielają pomocy rzeczowej na wniosek pracownika socjalnego.

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc było w ostatnich latach bezrobocie, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Trudna sytuacja osób zwracających się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej bardzo często jest wynikiem długotrwałego bezrobocia prowadzącego do trudności materialnych i ubóstwa oraz do wykluczenia społecznego. Odbiorcami pomocy MOPS są często osoby długotrwale bezrobotne, u których wraz z wygasającą motywacją do aktywności zawodowej rośnie zagrożenie alkoholizmem, rozpadem rodziny, wzrostem agresji i marginalizacją społeczną. Pomocą ze względu na bezrobocie w 2004 roku objętych zostało 2 295 rodzin. Wśród świadczeniobiorców większość stanowią osoby w wieku produkcyjnym, co związane jest z bezrobociem, a także z coraz częstszymi problemami zdrowotnymi mającymi wpływ na zdolność do pracy. Znaczącą kategorię adresatów pomocy stanowią także osoby w wieku przedprodukcyjnym, głównie dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych, objęte programem dożywiania, korzystające z pomocy w zakupie podręczników i przyborów szkolnych oraz z dofinansowania do wypoczynku letniego.

**Tabela: Charakterystyka świadczeniobiorców ze względu na powód przyznania pomocy przez MOPS w Świdnicy**

Powód przyznania pomocy	2000		2001		2002		2003		2004	
	Liczba rodzin	Liczba osób rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób rodzinach
Ubóstwo	1 994	5 095	1 946	5 003	2 503	7 198	2 710	6 853	2 724	6 646
Sieroctwo	3	10	6	19	5	11	6	20	-	-
Bezdomność	41	47	51	54	50	50	88	91	78	79
Potrzeba ochrony macierzyństwa	111	476	138	534	97	360	141	508	99	354
Bezrobocie	1 896	5 570	2 053	6 183	2 287	5 299	2 375	5 809	2 295	5 764
Niepełnosprawność	783	1 650	720	1 721	884	1 575	842	1 797	836	1 655
Długotrwała choroba	545	1 516	620	1 565	633	1 604	681	1 731	959	1 665
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	780	2 742	700	2 840	721	2 388	712	2 437	603	2 197
➤ rodziny niepełne	539	1 459	516	1 702	599	1 699	588	1 749	493	1 490
➤ rodziny wielodzietne	241	1 283	184	1 138	122	689	133	779	110	707
Alkoholizm	219	588	200	454	220	444	178	478	292	487
Narkomania	8	13	12	15	11	14	11	18	15	22
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	31	48	27	34	36	49	46	86	58	86
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	3	5	7	16	-	-	-	-

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

W Świdnicy funkcjonuje **Dom Dziennego Pobytu**, który jest w stanie świadczyć usługi dla 160 osób. Celem działania placówki jest, poprzez stworzenie ciepłej, rodzinnej atmosfery - przełamywanie samotności i izolacji społecznej oraz utrzymanie i rozwijanie życiowej samodzielności pensjonariuszy. Do dyspozycji pensjonariuszy przygotowano stołówkę z zapleczem oraz cały kompleks pomieszczeń, w których spędzają wolny czas: salę wypoczynkową, telewizyjną, świetlicę, salę bilardową. Ponadto osoby korzystające z usług Domu Dziennego Pobytu mają do dyspozycji urządzenia sanitarne, pralnię, suszarnię, prasownię. W zaadoptowanych pomieszczeniach Domu Dziennego Pobytu działalność prowadzi zespół rehabilitacyjny. W placówce odbywają się zajęcia grupowe – warsztatowe i rozmowy indywidualne z pensjonariuszami. Systematycznie realizowane są zajęcia w ramach terapii zajęciowej, warsztaty komunikacji i umiejętności interpersonalnych, zajęcia w ramach klubu dyskusyjnego. Realizowane są również spotkania w ramach muzykoterapii i tańca towarzyskiego. Pensjonariusze uczestniczą w organizowanych imprezach i spotkaniach kulturalno – oświatowych, rekreacyjnych, wycieczkach krajoznawczo – turystycznych i innych.

Równolegle do działań z zakresu pomocy społecznej realizowane są w Świdnicy zadania w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej, podstawą których jest corocznie uchwalany przez Radę Miasta „**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**”. Realizacja tego programu prowadzona jest we współpracy ze szkołami i organizacjami społecznymi. Program kierowany jest zarówno do osób uzależnionych, ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy domowej, obejmując dzieci i młodzież, poprzez kierowane do tej grupy szkolnych programów profilaktyki uzależnień.

W wielu przypadkach osoby będące pod wpływem alkoholu naruszają prawo oraz porządek publiczny. Według danych Komendy Powiatowej w Świdnicy w roku 2005 nietrzeźwi kierowcy spowodowali na terenie miasta Świdnicy 15% wypadków drogowych i 1% kolizji drogowych. W okresie tym Straż Miejska przeprowadziła 5 495 interwencji, w tym około 16% z udziałem osób nietrzeźwych. Spośród 3 061 rodzin, którym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił w 2005 roku pomocy u 7% istniał problem alkoholowy. Rodzinom tym udzielono pomocy w formie przekazania środków pieniężnych (4% z ogólnej kwoty środków przekazywanych w 2005 roku przez MOPS na pomoc) oraz żywności, w tym gorących posiłków, odzieży, pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. Pomoc terapeutyczną świadczy w Świdnicy osobom





uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym Poradnia dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych. W roku 2005 Poradnia udzieliła 5 615 świadczeń dla mieszkańców miasta, łącznie leczono 223 pacjentów, w tym 17 na mocy postanowienia sądu. Leczeniem stacjonarnym objęto w omawianym okresie 20 osób, a 123 osobom z rozpoznaniem współuzależnienia udzielono pomocy.

Programem profilaktyki i rozwiązania problemów alkoholowych objęto w roku 2005 w Świdnicy 10 szkół podstawowych, 4 gimnazja oraz 2 szkoły ponad gimnazjalne. W szkołach odbywały się zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, teatralne, muzyczne, informatyczne, plastyczne, sportowe i inne z elementami profilaktyki, w których uczestniczyło około 3 490 uczniów.

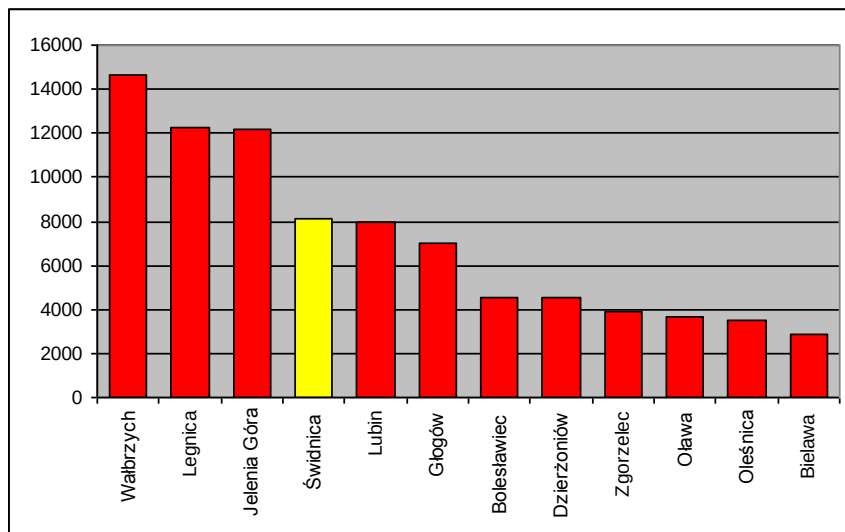
Mieszkańcom Świdnicy obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pomocy udzielają również:

- Towarzystwo im. Pomocy Św. Brata Alberta,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ACCESS”,
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne,
- Stowarzyszenie IWZ „ANAN”,
- Fundacja „Zdrowie – Trzeźwość”.

3.9. Gospodarka

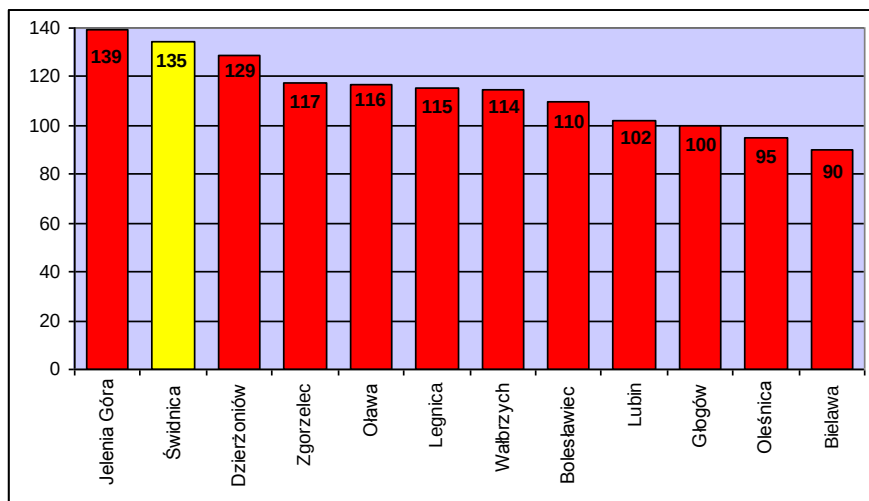
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2004 w Świdnicy funkcjonowało 8 152 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 2,7% ogółu przedsiębiorstw zarejestrowanych w tym okresie w całym województwie dolnośląskim. Świdnica była czwartym, co do wielkości ośrodkiem gospodarczym w województwie (nie uwzględniając stolicy regionu, tj. Wrocławia). Więcej przedsiębiorstw funkcjonowało tylko w Wałbrzychu, Legnicy i Jeleniej Górze.

Wykres: Liczba podmiotów gospodarczych w wybranych największych miastach województwa dolnośląskiego w 2004 roku



Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Świdnica jest drugim po Jeleniej Górze miastem województwa dolnośląskiego, w którym liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest najwyższa. Analizy potwierdzają, iż Świdnica należy do miast w regionie, gdzie przedsiębiorcy chętnie podejmują inicjatywę rozpoczęcia działalności gospodarczej, a atmosfera sprzyja nowym inwestycjom.

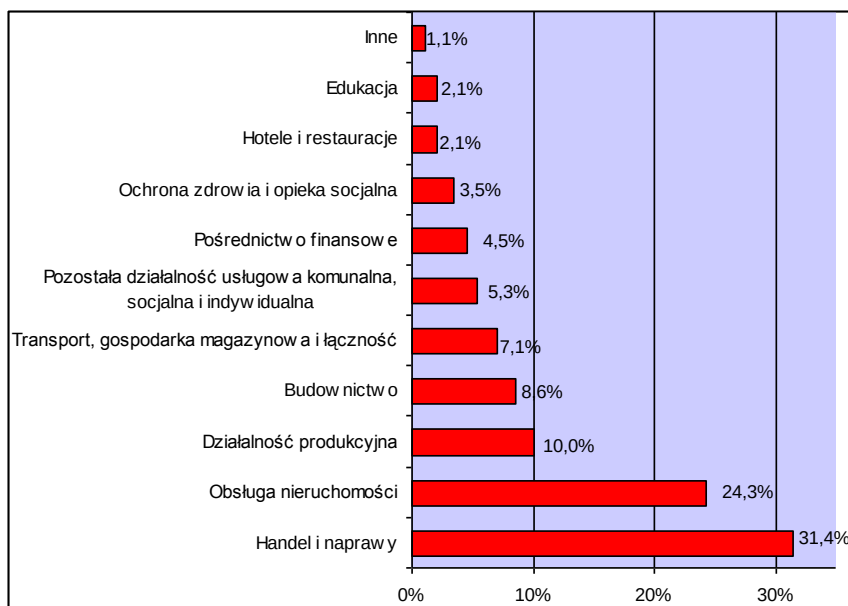
**Wykres: Podmioty gospodarcze zarejestrowane w największych miastach województwa dolnośląskiego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w roku 2004**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

3.9.1. Struktura podstawowych branż gospodarki

Prawie jedna trzecia firm zarejestrowanych w mieście Świdnica w roku 2004 prowadziła działalność związaną z handlem i naprawami. Drugą grupą pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów była według sekcji PKD grupa przedsiębiorstw związanych z obsługą nieruchomości i firm – 24,3% ogółu zarejestrowanych w mieście firm. Działalność produkcyjną według stanu z końca 2004 roku prowadziło 10% podmiotów, budowlaną - 8,6%, natomiast związaną z transportem i łącznością - 7,1%. Liczba podmiotów zarejestrowanych w pozostałych sekcjach PKD nie przekraczała 5%.

Wśród firm prowadzących działalność gospodarczą w Świdnicy zdecydowanie przeważają podmioty prywatne. W roku 2004 w sektorze prywatnych zarejestrowanych było 7 541 firm, co stanowiło 92,5% ogółu podmiotów funkcjonujących w tym okresie w mieście. W porównaniu z rokiem 2003 zauważalny był nieznaczny spadek liczby podmiotów ogółem (o 0,7%), na co wpływ miało zmniejszenie liczby zarejestrowanych podmiotów w sektorze prywatnym (o 0,8%).

**Wykres: Struktura podmiotów według sekcji PKD w Świdnicy w 2004 roku**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W roku 2004 liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych wynosiła 408. Najwięcej nowych podmiotów (prawie 92%) miało kapitał krajowych osób fizycznych. Własność krajową prywatną pozostałą reprezentowało 14 podmiotów, a własność samorządową 12. Przy znaczącym udziale kapitału zagranicznego powstało 5 podmiotów, natomiast państwowych osób prawnych – 3. Wśród nowopowstałych podmiotów 329 było osobami fizycznymi, 26 – spółkami cywilnymi, 19 – spółkami z o.o., 18 – wspólnotami mieszkaniowymi, 8 – stowarzyszeniami, a 4 należały do Kościoła Katolickiego. Powstał także 1 związek zawodowy oraz 2 powiatowe centra kształcenia zawodowego. Największy udział podmiotów nowopowstałych w 2004 roku miały przedsiębiorstwa sekcji przetwórstwo przemysłowe, co w połączeniu ze wzrostem liczby podmiotów w tej sekcji może świadczyć o zwiększonym zainteresowaniu przedsiębiorców w rozwoju produkcji. Spośród podmiotów, które rozpoczęły działalność w latach 2002 i 2003 około 88% z nich nadal prowadziło działalność w końcu 2004 roku. Najwyższy stopień wycofania się z rozpoczętej działalności zanotowano w sekcji hotele i restauracje, natomiast najwięcej podmiotów kontynuowało wcześniej rozpoczętą działalność w sekcji „transport, gospodarka magazynowa i łączność”, a następnie w sekcji „działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała” oraz w sekcji „obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”.

3.9.2. Główni pracodawcy

Lista poniżej prezentuje największych pracodawców sektora publicznego i prywatnego w Świdnicy według stanu z dnia 30 września 2004 roku:

➤ Sektor publiczny:

1. Miejski Zakład Energetyki Ciepłej sp. z o.o. – 144 pracowników,
2. Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu. Oddział w Świdnicy – 32 pracowników,
3. Świdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Świdnicy sp. z o.o. – 116 osób,

➤ Sektor prywatny:

1. FAP „PAFAL” S.A. – 738 pracowników,
2. Wagony Świdnica S.A. The Greenbrier Companies – 864 pracowników,
3. Remy Automotive Poland sp. z o.o. – 592 pracowników,





4. „PEBEK” sp. z o.o. – 214 pracowników,
5. P.H.U.P. „Marconi” sp. z o.o. – 211 pracowników,
6. P.P.H.U. „M&J” s.j. Z. Jadczyk, G. Maciejewska – 201 pracowników,
7. Galess s.j. – 170 pracowników,
8. Diora Świdnica Sp. z o.o. – 110 pracowników,
9. KRAUSE sp. z o.o. ZPCHr – 122 pracowników,
10. Albatros Poland sp. z o.o. – 103 pracowników (liczba obejmuje pracowników zatrudnionych w Poznaniu, Łławie i Świdnicy).
11. Świdnicka Fabryka Pomp sp. z o.o. – 100 pracowników,

3.9.3. Otoczenie biznesu

Infrastrukturę otoczenia biznesu w Świdnicy tworzą organizacje wspierające rozwój przedsiębiorczości, organizacje samorządu gospodarczego, wspólne przedsięwzięcia samorządu miasta i środowiska gospodarczego, sieć oddziałów banków oraz inne instytucje obsługujące przedsiębiorców i działające na rynku pracy. Ważną rolę w otoczeniu biznesu pełnią następujące instytucje:

- Izba Rzemieśnicza i Małej Przedsiębiorczości,
- Cech Rzemiosł Różnych,
- Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych,
- Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość” – Centrum Wspierania Biznesu,
- Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa,
- Polsko-Czeska Izba Przemysłowo-Handlowa,
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich,
- Naczelna Organizacja Techniczna, Świdnicka Rada FSNT,
- Stowarzyszenie „PRO-FUTURO”.

Sudecka Izba Przemysłowo – Handlowa prowadzi działalność na terenie całego województwa dolnośląskiego od 1993 roku zmierzającą do zintegrowania środowisk gospodarczych regionu wałbrzyskiego i stworzenia silnego lobby gospodarczego.

Polsko-Czeska Izba Przemysłowo-Handlowa skupia swoją działalność na organizacji misji gospodarczych, dostarczaniu informacji dotyczących działalności gospodarczej w Czechach, organizowaniu szkoleń dla pracodawców oraz organizacji seminariów i spotkań.

Stowarzyszenie „Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych” realizuje cele naukowe, naukowo – techniczne, oświatowe, oświatowo – wychowawcze, kulturalne, wspierania inicjatyw społecznych, zwalczania bezrobocia, rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rozwoju samorządności lokalnej. W swojej działalności Stowarzyszenie podejmuje działania wspierające powstawanie i rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Udziela poręczeń kredytów i pożyczek oraz oferuje pożyczki inwestycyjne. Stowarzyszenie prowadzi szkolenia i doradztwo biznesowe.

Powstałe w roku 1990 **Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich** liczy obecnie 46 członków zwyczajnych, w tym 25 członków elitarnego "Klubu 25" oraz 10 Członków Honorowych Stowarzyszenia. Stowarzyszenie wspiera rozwój działalności gospodarczej oraz prowadzi działania na rzecz poprawy sytuacji ekonomicznej państwa oraz obywateli, w tym również działalność oświatową.

Naczelna Organizacja Techniczna - Rada w Świdnicy zajmuje się organizacją szkoleń i konferencji naukowo-technicznych oraz Targów Świdnickich. Wykonuje ekspertyzy i wyceny techniczne, deklaracje zgodności z PN, zajmuje się wdrażaniem systemów zapewnienia jakości, orzecznictwem patentowym, projektowaniem, tłumaczeniami oraz nadaje uprawnienia energetyczne.

Izba Rzemieśnicza i Małej Przedsiębiorczości w Świdnicy powstała w 1984 r. Izba zrzesza cztery cechy: w Bielawie, w Dzierżonowie, w Świdnicy i w Ząbkowicach Śląskich. W chwili obecnej w cechach należących do Izby zrzeszonych jest około 250 podmiotów gospodarczych. Są to zakłady produkcyjne oraz usługowe, przede wszystkim z branży spożywczej (piekarstwo, cukiernictwo), motoryzacyjnej (mechanika pojazdowa, blacharstwo pojazdowe, lakiernictwo), fryzjerstwa oraz branży



budowlanej. Poza pomocą, ochroną praw i reprezentowaniem interesów rzemiosła i zrzeszonych członków Izba prowadzi również działalność oświatową i jest uprawniona do nadawania tytułów zawodowych.

Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Świdnicy jest organizacją społeczno-zawodową i gospodarczą, która zrzesza osoby i firmy prowadzące działalność gospodarczą na zasadach określonych w ustawach o Rzemiośle oraz w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. W Cechu zgrupowanych jest około 120 rzemieślników, zgrupowanych w 25 różnych branżach, przy czym wiodącymi i najliczniej reprezentowanymi są: piekarstwo, cukiernictwo, fryzjerstwo, mechanika pojazdowa, blacharstwo i lakiernictwo samochodowe.

Powstałe ponad 13 lat temu **Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" – Centrum Wspierania Biznesu** oferuje wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Część usług kierowanych jest również do innych organizacji okołobiznesowych. Stowarzyszenie należy do Krajowego systemu Usług stworzonego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i prowadzi Punkt Konsultacyjny.

Stowarzyszenie „PRO-FUTURO” prowadzi działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorstw; działalność na rzecz integracji europejskiej i rozwijania kontaktów międzynarodowych oraz działania wspomagające technicznie, szkoleniowo, informacyjnie i finansowo organizacje pozarządowe oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą.

W części północnej i wschodniej miasta znajduje się **Podstrefa Świdnica Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest – Park”**. Podstrefa zajmuje łącznie powierzchnię 105,9 ha i składa się z dwóch obszarów: Przemysłowa K1 i Zawiszów K2. Oferowane przez WSSE tereny są terenami przemysłowymi typu „green field”, co stwarza dogodne warunki do kształtowania zabudowy. Obszar podstrefy udostępniony jest poprzez modernizowane obecnie drogi o parametrach odpowiednich dla ruchu ciężkich samochodów. Zapewniony jest dostęp do wszystkich mediów technicznych. Sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej zapewniają odbiór ścieków i wód opadowych. Pełny zakres usług telekomunikacyjnych oferuje dwóch niezależnych operatorów. W podstrefie Świdnica obecni są następujący inwestorzy: Cynkownia Galess Sp. z o. o., (cynkownia ogniowa, usługi obróbki metali i nakładania powłok na metale, obróbka mechaniczna elementów metalowych, produkcja konstrukcji metalowych), Colgate – Palmolive Manufacturing Poland Sp. z o.o. (produkcja środków higieny jamy ustnej), Electrolux Poland Sp. z o.o. (produkcja kucharek gazowych i elektrycznych), Nifco Poland Sp. z o.o. (produkcja zacisków, nitów i pierścieni z tworzyw sztucznych) i Klingenburg International Sp. z o.o. (produkcja urządzeń wentylacyjno – klimatyzacyjnych)

3.10. Turystyka, sport i rekreacja

Atrakcje turystyczne Świdnicy to przede wszystkim zabytki architektury, w tym wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO należący do Parafii Ewangelicko – Augsburskiej Kościół Pokoju. Z obiektem tym wiąże się największa część ruchu turystycznego w mieście. Są to w głównej mierze zorganizowane wycieczki przejazdowe. Odsetek turystów indywidualnych szacuje się na około 15% całego ruchu turystycznego. W roku 2004 w Świdnicy udzielono 21 242 noclegów, w tym 8 271 turystom zagranicznym. Porównując z innymi miastami województwa dolnośląskiego w 2004 Świdnica plasuje się na siódmym miejscu pod względem udzielonych noclegów¹⁰ - o 101 342 mniej niż w Jeleniej Górze, w której udzielono największą liczbę noclegów. Pod względem liczby udzielonych noclegów na 1 000 mieszkańców sytuacja w Świdnicy jest w porównaniu z innymi dużymi miastami województwa jeszcze gorsza. W roku 2004 na 1 000 mieszkańców udzielono 351 noclegów, podczas, gdy w Jeleniej Górze 2 588. Niższą wartość wskaźnika odnotowano tylko w Wałbrzychu (321), Bielawie (265) i Oławie (58).

Ruch turystyczny w Świdnicy, skoncentrowany w głównej mierze wokół Kościoła Pokoju, ma charakter turystyki przejazdowej; są to głównie pobyty kilkugodzinne, bez nocowania. Przeciętny czas pobytu turysty w Świdnicy to dwa dni, znacznie mniej niż Jeleniej Górze – 3,2 dni, Wałbrzychu – 2,4 dni, Oławie – 2,4 dni, Lubiniu 2,3 dni oraz Dzierżoniowie – 2,2 dni.

10

z wyłączeniem Wrocławia





Turyści odwiedzający Świdnicę mogą zatrzymać się zarówno w hotelach, pensjonatach, jak również w schronisku młodzieżowym. Standard odpowiedni do wymogów turystyki pobytowej mają dwa hotele. Baza noclegowa w Świdnicy oceniana jest jako niewystarczająca.

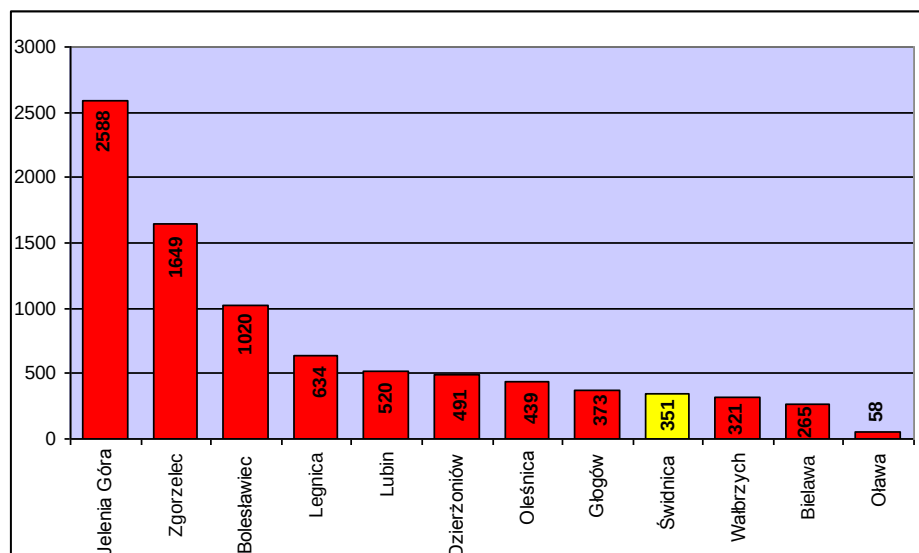
Wybrane obiekty bazy noclegowej w Świdnicy przedstawia tabela poniżej.

Tabela: Baza noclegowa w Świdnicy

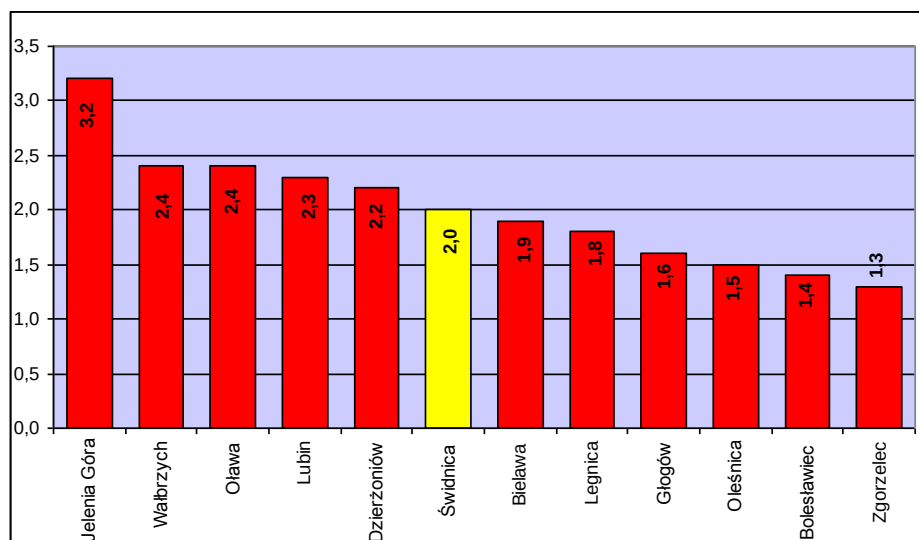
Hotel	Ilość miejsc noclegowych
Park Hotel (**), ul. Pionierów 10	48
Hotel Piast Roman (**), ul. Kotlarska 11	46
Hotel Sportowy, ul. Śląska 31	42
Pensjonat Alex, ul. Polna Droga 9	16
Zajazd Pod Wierzbą, ul. Częstochowska 1	11
Pokoje gościnne Eliza, ul. Marusarzówny 11	10
Dom Rekolekcyjny, ul. Muzealna 1	39
Schronisko PTSM, ul. Kanonierska 3	90
Internat, ul. Wałbrzyska 37	30
Pokoje gościnne „Słowianka”	12
Pokoje gościnne „Amazonka”	5

Źródło: www.um.swidnica.pl

Wykres: Noclegi udzielone w 2004 roku turystom ogółem w największych miastach województwa dolnośląskiego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców



Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu

**Wykres: Przeciętny czas pobytu turysty w dniach w roku 2004 w wybranych miastach województwa dolnośląskiego**

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu

3.10.1. Sport i rekreacja:

Świdnica dysponuje dobrym zapleczem do uprawiania sportu i prowadzenia zajęć rekreacyjnych. Istniejąca baza wymaga wprowadzenia unowocześnienia, ale liczne kluby sportowe pozwalają młodzieży i dorosłym na czynne spędzanie czasu wolnego. Wśród istniejących podmiotów, jako najważniejszy, należy wymienić:

- **Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji (ŚOSIR)**, będący jednostką budżetową miasta. Do zakresu jego działania należy w szczególności organizowanie zajęć, zawodów, imprez rekreacyjno - sportowych i turystycznych, eksploatacja i konserwacja bazy sportowej i rekreacyjnej oraz jej udostępnianie, prowadzenie działalności marketingowej wszystkich form własnej działalności, wypożyczanie sprzętu sportowego i turystycznego. W 2004 r. w imprezach organizowanych przez ŚOSIR aktywnie wzięło udział ok. 28 tysięcy osób. Były to imprezy o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

Ponadto na terenie miasta działają stowarzyszenia kultury fizycznej i kluby, zajmujące się szkoleniem zawodników w różnych dyscyplinach sportowych:

- **Miejski Klub Sportowy "POLONIA"** - największy klub działający w mieście. Prowadzi sekcje sportowe w zakresie akrobatyki sportowej i boks.
- **Klub Piłki Ręcznej "Świdnica"** - prowadzi sekcję piłki ręcznej mężczyzn.
- **Klub Piłkarski „Polonia-Sparta Świdnica”** - powstały w 2005 r. z połączenia KP Sparta Świdnica i sekcji piłkarskiej MKS Polonia.
- **Klub Sportowy „Stal” Świdnica** - klub prowadzi sekcję piłki nożnej, organizuje i bierze udział w zawodach, imprezach sportowych, obozach.
- **Miejski Klub Siatkówki „Świdnica”** - klub prowadzi działalność sportową i wychowawczą w sekcji piłki siatkowej kobiet.
- **Świdnicki Klub Karate „Kyokushinkai”** - prowadzi treningi karate w grupach dla początkujących i zaawansowanych.
- **Międzyszkolny Klub Sportowy „BOLKO”** - skupiający uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych ze Świdnicy. Prowadzi sekcję lekkiej atletyki, sekcję pływacką składającą się z 45 zawodników i przygotowuje się do tworzenia sekcji piłki siatkowej dziewcząt.



- **Automobilklub Sudecki** - organizator wielu imprez rajdowych i motocyklowych, w tym najbardziej znanej - Rajdu Elmot Remy.
- **Miezhyszkolny Uczniowski Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Olimpia”** - prowadzący zajęcia lekkoatletyczne z dziećmi i młodzieżą szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich.
- **Uczniowski Klub Sportowy „Zawisza”** - organizator pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w ramach sekcji piłki siatkowej dziewcząt i chłopców oraz piłki nożnej chłopców.
- **Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „DORS”** - klub prowadzi działalność sportową i wychowawczą w sekcji piłki siatkowej mężczyzn.
- **Uczniowski Klub Sportowy JUDO** - klub prowadzi działalność sportową i wychowawczą w sekcji judo.
- **Okręgowe Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Sudety” w Zagórzcu Śląskim** Celem statutowym towarzystwa jest m.in. upowszechnianie wszelkich form rekreacji ruchowej, sportu i profilaktyki zdrowotnej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Ogniwem towarzystwa w Świdnicy jest TKKF „Bolko”, które prowadzi ligę siatkówki mężczyzn oraz tenis stołowy.
- **Uczniowski Klub Sportowy „Śnieżne Wrony”** - organizuje zajęcia sportowe w sekcji koszykówki.
- **Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Oddział Świdnica** - upowszechniania rekreację ruchową poprzez organizację imprez turystyczno - krajoznawczych.

Bazę sportową w Świdnicy tworzą:

- **Basen kryty przy ul. Równej** – czynny od września do czerwca, dysponuje trampoliną 1 i 2 metrową
- Kompleks Sportowy przy ul. Śląskiej- Sportowej- Pionierów**, w jego skład wchodzi kąpielisko otwarte, stadion sportowy, korty tenisowe, sztuczne lodowisko, hala sportowa, sauna, budynek hotelowy z kawiarnią letnią
- **Hala Sportowa - wielofunkcyjna na Zawiszowie** z kompleksem boisk do piłki ręcznej, piłki koszykowej, piłki siatkowej i tenisa ziemnego, w obiekcie znajdują się również sala do tenisa stołowego i sala rehabilitacyjna oraz stadion.
- **Stadion przy ul. Parkowej**, na którym poza zajęciami sportowymi odbywają się liczne imprezy masowe.

Ponadto w Świdnicy istnieje wiele obiektów zarządzanych przez szkoły podstawowe i gimnazjalne:

- **Szkoła Podstawowa nr 4** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi, salą gimnastyczną dużą, małą i przeznaczoną do gimnastyki korekcyjnej oraz krytym basenem.
- **Szkoła Podstawowa nr 5** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi, salą gimnastyczną i salą do gimnastyki korekcyjnej
- **Szkoła Podstawowa nr 6** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi, salą gimnastyczną i salą do gimnastyki korekcyjnej
- **Szkoła Podstawowa nr 8** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi i salą do gimnastyki korekcyjnej
- **Szkoła Podstawowa nr 9** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi
- **Szkoła Podstawowa nr 10** - dysponująca boiskami ogólnosportowymi
- **Szkoła Podstawowa nr 12** - dysponująca boiskiem ogólnosportowym, salą gimnastyczną i siłownią
- **Szkoła Podstawowa nr 15** - posiadająca salę gimnastyczną
- **Gimnazjum nr 1** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi i salą gimnastyczną
- **Gimnazjum nr 2** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi, salą gimnastyczną i siłownią
- **Gimnazjum nr 3** - dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi, salą gimnastyczną
- **Gimnazjum nr 4**, dysponująca boiskami sportowymi zewnętrznymi, salą gimnastyczną
- **Zespół Szkół Nr 1** - w skład której wchodzi sala gimnastyczna i siłownia
- **Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych** - w skład której wchodzi sala gimnastyczna i siłownia
- **Zespół Szkół Nr 3** - z salą gimnastyczną i boiskiem szkolnym z bieżnią ogólną
- **Zespół Szkół Budowlano-Elektrycznych** - z salą gimnastyczną i 2 boiskami szkolnymi, w tym jedno z bieżnią ogólną





- **Zespół Szkół Mechanicznych** - dysponująca salą gimnastyczną, siłownią, boiskiem szkolnym z bieżnią ogólną i boiskiem do badmintonu
- **I Liceum Ogólnokształcące** - z salami gimnastycznymi
- **Zespół Szkół Ogólnokształcących** - dysponująca salą gimnastyczną i boiskami sportowymi
- **III Liceum Ogólnokształcące** - w której znajduje się sala gimnastyczna, siłownia, dwa asfaltowe boiska do gier małych, skocznia i rzutnia lekkoatletyczna, boisko do koszykówki i siatkówki.
- **Zespół Szkół Specjalnych** - dysponujący salą gimnastyczną - rehabilitacyjną

Boiska środowiskowe na terenie miasta Świdnicy znajdują się w następujących punktach miasta:

- Osiedle Młodych -Ślotwina - boisko trawiaste nieużytkowane,
- ul. Riedla- Wróblewskiego - boisko ziemne,
- Osiedle Słowiańskie - boisko trawiaste,
- Osiedle Zawiszów - boisko ziemne,
- ul. Pionierów - boisko asfaltowe, zamontowane kosze do koszykówki,
- Osiedle Zarzecze - boisko trawiaste, nowo zamontowane kosze do koszykówki,
- ul. Armii Krajowej - boisko trawiaste,
- ul. Kościelna- boisko asfaltowe z koszami do koszykówki i betonowym stołem do tenisa,
- ul. Westerplatte z kortami tenisowymi - oddane w użyczenie TKKF „Bolko”,
- W budowie: zespół boisk przy ul. Prądyńskiego.

Na pozostałą bazę sportową w Świdnicy składają się:

- Atestowana strzelnica sportowa znajdująca się w prywatnym Muzeum Broni i Militariów,
- Korty tenisowe przy ul. Ks. Agnieszki/Saperów,
- Siłownia przy ul. Ofiar Oświęcimskich,
- Siłownia w budynku Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. M. Skłodowskiej-Curie,
- Hala tenisowa przy ul. Towarowej.

3.10.2. Dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra kultury współczesnej.

Świdnica jest jednym z najstarszych miast Dolnego Śląska. Od wczesnego średniowiecza była drugim po Wrocławiu ośrodkiem regionu. Do dnia dzisiejszego dominującą w skali miasta tkankę zabudowy stanowią cztery, wyodrębniające się obszary historyczne, wkomponowane w średniowieczne centrum. Obszar środkowy stanowi miasto średniowieczne, o powierzchni ok. 25 ha, zamknięte średniowiecznymi murami obronnymi. Centralnym miejscem tego obszaru jest Rynek z kompleksem okazałych domów mieszczańskich w zwartej zabudowie, gotycka fara, blok, ratusz i sukiennice oraz barokowy zespół pouszulański z kościołem pw. Św. Józefa, zespół pokapucyński wzniesiony na pozostałościach zamku książąt świdnickich oraz gotycki kościół pod wezwaniem Św. Barbary i XVI-wieczna basteja Bramy Strzegomskiej oraz barokowy Kościół Pokoju kościół Św. Krzyża. Ośrodek średniowieczny otacza pierścieniem zabudowa złożona z XIX-wiecznych kamienic, usytuowana pomiędzy murami obronnymi, a pasmem XIX wiecznych parków i skwerów. Zewnętrzne pasmo zabudowy historycznej stanowią obszary zabudowy willowej, koszarowej i modernistyczne osiedla mieszkaniowe oraz zabytkowe zespoły architektury przemysłowej.

Najważniejszymi zabytkami znajdującymi się w Świdnicy są:

- **Gotycki kościół pod wezwaniem św. Stanisława i św. Wacława, obecnie katedra diecezji świdnickiej** - to XIV – wieczna budowla gotycka, która posiada drugą, co do wysokości wieżę na Dolnym Śląsku i trzecią w Polsce. Do najważniejszych elementów zdobniczych należą: ołtarz Zaśnięcia NMP w formie pentaptyku, chór Bractwa Maryjnego (zwany Chórem Mieszczan), z bogatymi późnogotyckimi zdobieniami oraz ołtarzem głównym, wzorowanym na ołtarzu paryskiego kościoła Val De Grace. W XVII wieku pieczę nad kościołem przejęli jezuiti. Przystąpili oni do przekształcania wnętrza w duchu baroku, likwidując wcześniejsze, gotyckie wyposażenie. Przeważającą część wystroju jest dziełem Jana Riedla. Jego najwybitniejszym dziełem jest ołtarz główny. Najcenniejszym gotyckim zabytkiem jest ołtarz maryjny znajdujący się w wyniesionej kaplicy, tzw. Chórze Mieszczan. Powstał pod koniec XV w., a pewne jego cechy wskazują na powiązania z warsztatem Wita Stwosza.





- **Ewangelicki kościół pod wezwaniem św. Trójcy zwany Kościołem Pokoju**- wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO, jest najcenniejszym zabytkiem sakralnej sztuki protestanckiej Śląska. Jest uważany za największy drewniany kościół w Europie. Został wpisany na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO w 2001 roku. Szczególnie atrakcyjne są barokowe elementy zdobnicze ołtarza głównego, ambony, organów dużych i małych oraz łóż okalających świątynię od wewnątrz. Ponadto Kościół wyposażony jest w dwa zespoły organowe. Istotnym elementem wyposażenia jest hala chrztów z barokową chrzcielnicą oraz kolekcja portretów kolejnych proboszczów. Kościół Pokoju jest otoczony zespołem obiektów użytkowych, który posiada dziś dużą wartość architektoniczną.
- **Barokowy kościół św. Józefa oraz zespół poklasztorny Urszulanek** to obiekt jednonawowy, posiadający rokokową elewację i wystrój. Ze względu na szczupłość miejsca, kościół usytuowany jest nietypowo - w pierzei, prostopadle do osi ulicy. Fasada kościoła jest trójosiowa, z pilastrami i rozbudowanymi gzymsami. Wyposażenie wnętrza jest bardzo skromne. Na uwagę zasługują: ambona, oprawa chóru organowego oraz drewniane kraty, zamykające łóż zakonnic.
- **Barokowy kościół św. Krzyża oraz komandoria krzyżowców z czerwoną gwiazdą**, zbudowane na miejscu wcześniejszej siedziby zakonu i szpitala Św. Michała, który został całkowicie zniszczony w wyniku wojny trzydziestoletniej.
- **Kościół św. Antoniego i zespół poklasztorny kapucynów**, który obecnie jest remontowany i zagospodarowany przez Kościół Zielonoświątkowców został wybudowany w II połowie XVII wieku na miejscu średniowiecznego zamku Piastów Świdnickich
- **Późnogotycka kaplica św. Barbary z renesansową basteją**, gdzie obecnie mieści się siedziba Naczelnej Organizacji Technicznej. W XVI wieku istniał tu kościół p.w. Św. Barbary. Do dziś znajdują się dwie płaskorzeźby św. Barbary i św. Katarzyny pochodzące z tamtego okresu, a w prezbiterium zachowały się renesansowe malowidła ściennie o tematyce roślinnej.
- **Rynek i Ratusz z początku XIV w.** - Świdnicki Rynek należy do najcenniejszych w Polsce. Zachował oryginalny, średniowieczny układ przestrzenny i prawie kompletny zespół zabudowy, prezentującej architektoniczne trendy wielu stuleci. Centralny plac miasta wytyczono w II połowie XIII w. Pełnił wówczas funkcje miejsca handlowego. Po środku zbudowano Dom Kupiecki i szereg obiektów zajmowanych przez rzemieślników i handlarzy. Od co najmniej 1330 r. w bloku środkowym funkcjonowała apteka, pierwszy tego typu obiekt na Śląsku. Następnie na bazie Domu Kupieckiego postawiono ratusz zwieńczony wysoką wieżą z połączonym hełmem. Wieża zdobiła pejzaż miasta do 5 stycznia 1967 r., gdy chwilę po wybiciu przez dzwon godziny 15.15 – w wyniku wcześniejszego wyburzenia kamieniczki stanowiącej jej podporę – zawaliła się i do dziś nie została odbudowana.
- **Kamienice mieszczańskie w śródmieściu** - Zespół staromiejski Świdnicy przetrwał w zasadniczym kształcie od średniowiecza. Działania II wojny światowej nie dotknęły miasta, dzięki czemu miasto uniknęło zniszczeń. Starówka świdnicka jest uznawana za najcenniejszy zespół urbanistyczny na Dolnym Śląsku, porównywalny pod względem wartości ze starówką krakowską i toruńską. Przed lokacją na prawie niemieckim w ówczesnej osadzie dominowała zabudowa wiejska. Istniały niewielkie, drewniane budynki o konstrukcji wieńcowej lub ryglowej. Budynki mieszkalne i gospodarcze rozmieszczone były swobodnie po całej działce. Dopiero w XVI wieku szybki przyrost ludności spowodował, że zabudowa zaczęła przybierać ściślejszy charakter. Kamienice mieszczańskie wykształciły się w Świdnicy w XIV wieku. Częste zniszczenia w wyniku wojen i pożarów sprawiły, że wielokrotnie przebudowywane domy zachowały relikty wielu stylów architektonicznych. Większość istniejących do dziś budynków w śródmieściu zachowała pierwotne, gotyckie elementy wraz z portalami bramnymi i wewnętrznymi oraz rzeźbami zdobiącymi kamienice na rynku. Częściowo kamienice reprezentują architekturę renesansową (m. n. kamienica przy ul. Pułaskiego 24) i barokową (dom opatów krzeszowskich przy ulicy Franciszkańskiej 18 - zaadaptowany na siedzibę Miejskiej Biblioteki Publicznej).
- **Kamienica pod Bykami**, w której od 1882 roku mieści się apteka. Budynek posiada neorenesansową dekorację, a na wysokości pierwszego piętra na narożach budynku znajdują się naturalnej wielkości sylwetki byków.
- **Kolumna Świętej Trójcy na Ryнку**– wykonana jest z czerwonego piaskowca, wykonana przez anonimowego autora ufundowana została w 1693 r. przez starostę świdnicko - jaworskiego Joachima



von Sinzendorfa. Dzięki przeprowadzonym zabiegom konserwatorskim, można obecnie podziwiać kolumnę w pełnej okazałości.

- **Zespół barokowych rzeźb w rynku**, dzieła miejscowego artysty G. L. Webera, tworzącego na przełomie XVII i XVIII w. Są to posągi:
 - Św. Floriana i Św. Jana Nepomucena, stojące w rogach bloku śródrynkowego,
 - Mitologiczne postaci Atlasa i Neptuna, zdobiące dwie fontanny.
- **Pozostałości fortyfikacji fryderycjańskich z II połowy XVIII wieku** - z zachowanych obiektów największe wrażenie robi podwalnia - kazamata komunikacyjna wału wewnętrznego wzdłuż kościoła parafialnego (zachował się w doskonałym stanie odcinek długości 260 m.). Zachowała się także kazamata zewnętrzna Bramy Witoszowskiej, kaponiera przy ulicy Żeromskiego oraz kaponiera wewnętrzna Bramy Kapturowej. Z zewnętrznego pasa umocnień w najlepszym stanie przetrwały pozostałości Fleszy Nowomłyńskiej przy ul. Śląskiej i Fleszy Jawornickiej przy ul. Sikorskiego. Ponadto widoczne są liczne narysy fortów, redut i kurtyń, szczególnie w parkach.

3.10.3. Muzea.

- **Muzeum Dawnego Kupiectwa** - powstało w 1967 w ratuszu, w nawiązaniu do tradycji kupieckiej miasta. Stałe ekspozycje muzeum prezentują aranżacje: dawnej karczmy, apteki, sklepu, domu wagi, urzędu miar oraz kasy sklepowe, etykiety, pieniądze, odważniki i miary. Jednym z elementów Muzeum jest gotycka Sala Rajców mieszcząca freski o tematyce architektonicznej i religijnej:
 - Sąd nad Jawnogrzesznicą,
 - Sąd Ostateczny,
 - Ukrzyżowanie Chrystusa.
- **Muzeum Broni i Militariów** – mieści się w podziemiach XVIII wiecznego wału głównego twierdzy świdnickiej. Znajduje się tutaj atestowana strzelnica sportowa. W muzeum można oglądać zbiory broni strzeleckiej, maszynowej, wielkokalibrowej oraz sprzęt ciężki z XIX i XX wieku.

3.10.4. Życie kulturalne w Świdnicy.

W Świdnicy istnieje wszechstronna baza do upowszechniania kultury, ale najważniejszą instytucją jest **Świdnicki Ośrodek Kultury**.

Do najważniejszych imprez kulturalnych organizowanych przez ŚOK należą:

- Świdnickie Noce Jazzowe o zasięgu ogólnokrajowym z udziałem muzyków jazzowych z Polski i z zagranicy,
- Świdnickie Dni Muzyki Kameralnej (o zasięgu ogólnokrajowym),
- Świdnicki Przegląd Zespołów Kołędniczych, (o zasięgu wojewódzkim),
- Festiwal Teatru Otwartego o zasięgu ogólnokrajowym z udziałem najbardziej znanych teatrów ulicznych w Polsce,
- Festiwal Gitarowy,
- Fotomaraton,
- Dni Gór - impreza o zasięgu wojewódzkim z udziałem czołowych himalaistów polskich,
- Festiwal Piosenki Lat 60 - 70 -tych (o zasięgu ogólnokrajowym),
- Festiwal Piosenki Przedszkolnej,
- Ogólnopolski Konkurs Recytatorski,
- Konkurs Recytatorski „Pegazik”,
- Cykl imprez w ramach „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy”,
- Wybory Małej Miss,
- Wybory Miss Wiosna,
- Świdnickie Forum Słowa AGORA,
- Festyny organizowane w plenerze, w tym m.in. Festyn w ramach Dni Świdnicy, Festyn Sobótkowy, Piwny, Babie Lato,
- Giełda Staroci, Numizmatów i Osobliwości,
- Cykl imprez z okazji Dni Świdnicy





Młodzieżowy Dom Kultury

Jest to placówka wychowania pozaszkolnego. Realizuje program dydaktyczno-wychowawczy zgodnie ze statutem, planem pracy i bieżącym zapotrzebowaniem środowiska. Głównym zadaniem i ambicją MDK jest zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków oraz możliwości do wszechstronnego rozwoju zainteresowań i uzdolnień, a także kształtowania pozytywnego modelu spędzania czasu wolnego. Oprócz licznych imprez kulturalnych dla dzieci i młodzieży prowadzi zajęcia w pracowniach: ceramicznej, tanecznej, plastycznej, teatralnej, muzycznej, dziennikarskiej, modelarskiej, form dekoracyjnych i usługowych „Agrafka”, żeglarskiej.

Miejska Biblioteka Publiczna

Biblioteka oferuje czytelnikom zbiór 199 tys. książek z zakresu literatury pięknej, naukowej, popularnonaukowej i dziecięcej, gromadzony od 1947 roku i stale uzupełniany o nowości.

Działania kulturalne prowadzone przez Bibliotekę zmierzają w kierunku popularyzacji książki, promocji dorobku twórczego środowisk lokalnych, a także zagadnień związanych z pobudzaniem uczuć patriotycznych wśród młodzieży, miłości do ojczyzny. Biblioteka współpracuje bardzo aktywnie z Towarzystwem Regionalnym Ziemi Świdnickiej uczestnicząc w redakcji Rocznika Świdnickiego, gdzie publikowana jest bibliografia regionalna.

Do czołowych imprez kulturalnych organizowanych w Świdnicy należą koncerty w ramach **Świdnickich Dni Muzyki Kameralnej** - jest to przedsięwzięcie poświęcone muzyce poważnej, podczas którego odbywają się koncerty i recitale. Impreza prezentuje twórczość kompozytorów różnych epok w wykonaniu znakomitych muzyków. Impreza organizowana jest z udziałem znanych osobistości świata muzyki, chórów, orkiestr, zespołów muzycznych z kraju i zagranicy. Dużą popularnością cieszą się **Świdnickie Międzynarodowe Noce Jazzowe** z udziałem czołowych muzyków jazzowych z Polski i zagranicy. Koncertom towarzyszą wystawy fotograficzne i plastyczne.

W świdnicką tradycję doskonale wpisał się już także doroczny festiwal muzyki barokowej - **Festiwal Bachowski**. W repertuarze znajdują się dzieła Jana Sebastiana Bacha oraz utwory z dorobku innych twórców epoki. Impreza gości każdorazowo wielu najlepszych wykonawców muzyki barokowej z różnych krajów. Wydarzenie ma charakter kulturotwórczy i edukacyjny - festiwalowi towarzyszy Akademia Bachowska, w ramach której studenci i młodzi wykonawcy doskonalą swoje umiejętności. Dzięki temu przedsięwzięciu Świdnica stanowi ważne miejsce na europejskiej mapie muzyki baroku.

Międzynarodowy Festiwal „Wrtislavia Cantans”, gości w Świdnicy od 1999 roku w Kościele Pokoju i Katedrze Świdnickiej. Podczas festiwalu odbywają się koncerty oratoryjno-kantatowe, symfoniczne, kameralne, spektakle operowe i baletowe, recitale wokalne i instrumentalne, koncerty muzyki sakralnej różnych wyznań, liczne wykonania muzyki dawnej, a także prezentacje dzieł plastycznych wszystkich epok, stylów i kręgów kulturowych, filmów, wykłady i wystawy.

Świdnicka Opera Kameralna - całoroczne przedsięwzięcie artystyczne tworzone przez młodych, wykształconych śpiewaków, instrumentalistów i ludzi teatru. W ramach projektu odbywają się recitale, koncerty kameralne, oratoryjne oraz spektakle.

Wieczory Świdnickie w Katedrze, zapoczątkowane przez Ordynariusza Diecezji Świdnickiej ks. Biskupa Ignacego Deca, odbywają się w każdą ostatnią niedzielę miesiąca po wieczornej mszy. Zawsze składają się z wykładu i części artystycznej.

W Świdnicy odbywa się także cykliczny **Festiwal Teatru Otwartego** wraz z towarzyszącymi wystawami plastycznymi, fotograficznymi o tematyce teatralnej. Wystawy, plenery malarskie, wernisaże oraz fotomaratony organizowane są również w ramach **Międzynarodowego Pleneru Malarsko-Fotograficznego** oraz **Dni Fotografii**. Imprezom towarzyszą konkursy fotograficzne, spotkania autorskie i pokazy przeźrocz.

Poza wymienionymi imprezami kulturalnymi organizowane są w Świdnicy również:

- Giełda Filabirystów,
- Świdnickie Spotkania z Nauką i Techniką,
- Europejskie Dni bez Samochodu i regaty „Książęcy Szkwał”,
- Forum Teatrów Niezależnych „Transformacje”,
- Wigilia Wszystkich Świdniczan.





4. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• Położenie miasta w pobliżu dużych ośrodków społeczno – gospodarczych (Wrocław), • Walory turystyczne miasta, • Dorobek kulturowy miasta, w szczególności zabytek wpisany na listę UNESCO, jakim jest Kościół Pokoju, • Rozwinięta infrastruktura otoczenia biznesu, • Tradycja i kultura pracy, • Rozwinięta infrastruktura komunalna gwarantująca dostępność i wymagany standard usług komunalnych, • Wolne tereny pod inwestycje (zasób własny miasta), • Aktywność społeczna, duża liczba organizacji pozarządowych	• Duża skala patologii społecznych wynikających z długotrwałego bezrobocia, • Słaba dostępność komunikacyjna miasta spowodowana niskim standardem dróg krajowych i wojewódzkich łączących Świdnicę z autostradą A4 i południową granicą Państwa, • Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna oraz brak kompleksowo opracowanego produktu turystycznego, • Niewystarczająca ilość funkcji turystycznych w centrum miasta, • Zdegradowana tkanka urbanistyczna (publiczna, mieszkaniowa, gospodarcza) na terenie miasta, • Zły stan otoczenia Kościoła Pokoju, • Zła sytuacja w zakresie bezpieczeństwa publicznego

Szanse	Zagrożenia
• Możliwość pozyskania środków unijnych na rozwój społeczny i poprawę infrastruktury przyciągającą inwestorów i podnoszącą jakość życia mieszkańców, • Realizacja licznych inwestycji drogowych, odciążających ruch w centrum miasta, • Centrotwórcze funkcje systemu podstref SSE w Świdnicy i regionie, lokujący się inwestorzy zewnętrzni, • Cenne zabytki oraz atrakcyjne krajobrazowo i turystycznie otoczenie miasta umożliwiające rozwój społeczny, • Międzynarodowa współpraca z miastami partnerskimi w Niemczech, Czechach, Węgrzech, Anglii, Ukrainie i Litwie, • Powstawanie i aktywizacja euroregionów, Rozwój turystyki rowerowej i innych form aktywnych.	• Wzrost konkurencji w pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych ze strony innych miast, • Niska dynamika wzrostu gospodarczego, • Wzrost problemów społecznych wynikających z trudnej sytuacji gospodarczej, i utrzymującego się zubożenia społeczeństwa, • Konkurencja ofert turystycznych z Czech, • Odpływ młodych wykształconych osób z miasta, • Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym wpływająca na destabilizację systemu pomocy społecznej i na stopniowe zmniejszanie się atrakcyjności Świdnicy jako miejsca wykwalifikowanej siły roboczej.



5. Identyfikacja problemów w kluczowych obszarach funkcjonowania

5.1. Obszar społeczny

Na jakość życia w Świdnicy wpływa w istotny sposób wysoki poziom bezrobocia. Najbardziej odczuwalne jest ono wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. Duży odsetek w strukturze bezrobotnych stanowią osoby z krótkim stażem pracy oraz długotrwale bezrobotni, dla których szansa na znalezienie pracy jest niska. Aby ograniczyć zjawisko bezrobocia, szczególnie długookresowego, potrzebna jest realizacja programu związanego z poradnictwem zawodowym, szkoleniami i kursami zawodowymi, ułatwiającymi tym osobom wejście na rynek pracy. Związane ze zjawiskiem bezrobocia jest systematyczne ubożenie znacznej części społeczeństwa, co powoduje wzrost wydatków na opiekę społeczną. Istotny jest fakt, że nie rośnie liczba rodzin objętych pomocą, wzrasta natomiast łączna kwota przeznaczona na pomoc społeczną. Jednocześnie istnieje niebezpieczeństwo nasilenia się zjawiska bierności zawodowej i niechęci do podejmowania inicjatyw związanych z życiem społecznym miasta. Część świdniczan nie utożsamia się z miastem i nie angażuje się w sprawy związane z poprawą jakości życia w mieście. Rośnie grupa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzrasta zagrożenie patologiami, zarówno wśród dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, a co za tym idzie coraz poważniejszym problemem staje się bezpieczeństwo publiczne w mieście. Rośnie liczba przestępstw, natomiast wskaźniki wykrywalności pozostawiają wiele do życzenia.

Na jakość życia ma również wpływ dostęp do bazy sportowo – rekreacyjnej i różnorodność ofert animacji kultury. Istniejąca infrastruktura wymaga unowocześnienia i rozbudowy, aby stać się bodźcem do społecznego, kulturalnego i gospodarczego rozwoju miasta. Poważnym problemem są braki w infrastrukturze turystycznej oraz postępująca degradacja zabytkowych obiektów. W Świdnicy zauważa się niewykorzystany potencjał kulturowo – turystyczny oraz niewykorzystanie podstawowej wartości dziedzictwa kulturowego – Kościoła Pokoju. Rozwój jego funkcji kulturalnych i turystycznych jest ograniczony brakiem zagospodarowania otoczenia kompleksu, na który składa się Kościół.

5.2. Obszar przestrzenno – środowiskowy

Niewykorzystanym atutem Świdnicy jest położenie miasta w atrakcyjnym obszarze województwa dolnośląskiego, sąsiedztwo Doliny Bystrzycy i parku krajobrazowego Doliny Bystrzycy, masywów górskich Sudetów Środkowych i Masywu Ślęży, a także dziedzictwo kulturowe Kościoła Pokoju.

Niekorzystną sytuację w układzie przestrzennym miasta determinuje starzejąca się tkanka mieszkaniowa wpływająca na estetykę miasta. Z przeprowadzonej analizy wynika, że przestrzeń urbanistyczna w Świdnicy nie jest zharmonizowana. Obiekty dysharmonijne stanowiące negatywne elementy krajobrazu miejskiego to przede wszystkim niezagospodarowane place i garażowiska oraz liczne budynki wielkopłytowe i parterowe pawilony handlowe w miejscu zniszczonej tkanki miejskiej..

Kolejnym problemem w mieście jest rosnący ruch drogowy i związany z tym nasilający się poziom hałasu i innych zagrożeń środowiskowych, wynikający w szczególności z tranzytu prowadzonego przez centrum Świdnicy.

5.3. Obszar gospodarczy

Na rozwój gospodarczy miasta w dużym stopniu ma wpływ znajdująca się na obrzeżach miasta Podstrefa Świdnica Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest – Park” - inwestycje w niej lokowane są akceleratorem rozwoju gospodarczego miasta oraz regionu. Podobną funkcję spełniają inne tereny inwestycyjne oferowane przez miasto. W rozszerzaniu oferty zarówno dla dużych inwestorów zewnętrznych, jak i dla przedsiębiorców lokalnych należy upatrywać źródło dalszego rozwoju gospodarczego miasta.





Ponad połowa mieszkańców Świdnicy pracuje w branży usługowej. Zwraca uwagę fakt, bardzo dużej liczby pracujących w usługach nierynkowych – prawie tak samo liczna grupa jak pracujących w usługach rynkowych. Dla dalszego rozwoju ekonomicznego regionu struktura zatrudnienia na lokalnym rynku pracy powinna przesunąć się w stronę miejsc pracy w podmiotach rynkowych, jak ma to miejsce w rozwiniętych gospodarczo obszarach.

6. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego miasta i regionu

Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich ma oparcie w podstawowych dokumentach strategicznych gminy, regionu i kraju. Dokumentem, do którego Lokalny Program Rewitalizacji powinien odnosić się bezpośrednio, jest Strategia Rozwoju Miasta Świdnica, w której zawarta jest wizja rozwoju miasta, a także cele strategiczne i pośrednie niezbędne do wyznaczenia kierunków rozwoju miasta Świdnica. W LPR dla miasta Świdnica wpisano osobno cele główne i szczegółowe rewitalizacji, ale należy podkreślić, że projekty zdefiniowane w tym Programie służą realizacji celów wyznaczonych w Strategii, ponieważ do programu rewitalizacji włączono zadania, które w Strategii określono jako strategiczne.

Misja rozwoju miasta, zawarta w Strategii brzmi następująco: „Świdnica – silny ośrodek administracyjno – gospodarczy regionu podsudeckiego, bazującego na przemyśle, turystyce i tradycjach kupieckich”.

W celu skutecznej realizacji Strategii wytyczono 3 podstawowe cele strategiczne, które podporządkowują sobie wszystkie działania rozwojowe w mieście w ciągu najbliższych 15 lat.

Cele strategiczne oraz towarzyszące im programy realizacyjne brzmią następująco:

1. Pozyskanie inwestycji (głównie zewnętrznych, ale także ożywienie inwestycji realizowanych przez kapitał lokalny)
 - Stworzenie preferencyjnego systemu podatków i opłat
 - Stworzenie optymalnych warunków dla inwestorów
 - Promocja miasta wobec inwestorów
2. Rozwój turystyki
 - Promocja turystyczna
 - Poprawa estetyki i bezpieczeństwa w mieście
 - Rozwój infrastruktury turystycznej
3. Wspieranie lokalnych małych i średnich firm
 - Stworzenie systemu wsparcia finansowego MSP
 - Stymulowanie kooperacji i wsparcie organizacyjne MSP

Realizując Lokalny Program Rewitalizacji odnoszący się do wydzielonych zdegradowanych obszarów i podobszarów, które w sposób szczególny są zagrożone występowaniem złożonych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, należy przyjąć, że wszystkie cele strategiczne zawarte w Strategii Rozwoju Miasta będą przekładać się na zadania podejmowane w niniejszym Programie. Mimo tego, że cele zdefiniowane w LPR są komplementarne z założeniami Strategii, to dotyczą wyłącznie obszarów zdegradowanych miasta, które w sposób zintensyfikowany hamują rozwój miasta jako całości. Jednakże błędnym założeniem jest przyjęcie tezy, że najpierw należy skupić się na rozwiązaniu problemów występujących w słabszych rejonach miasta, a dopiero później zadbać o wsparcie dla silniejszych obszarów. Zatem nie powinno się traktować celów kreślonych w LPR jako priorytetowych dla miasta. Niewątpliwie poprawa sytuacji na obszarach zdegradowanych wymagających szczególnego wsparcia pozwoli na stopniowe ujednolicanie poziomu rozwoju wszystkich obszarów wchodzących w skład Świdnicy, a co za tym idzie, wygeneruje to znaczne korzyści dla mieszkańców Świdnicy.

Poprzez zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Miasta Świdnica dokument ten wykazuje także spójność z innymi dokumentami strategicznymi kraju, województwa i powiatu. Analizę w tym zakresie należy więc przeprowadzić poprzez zestawienie celów Strategii z zapisami znajdującymi się w innych dokumentach:





Narodowy Plan Rozwoju

Narodowy Plan Rozwoju jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej. Dokument został przygotowany na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Rady Nr 1260 z 21 czerwca 1999 r. (1260/99/WE) wprowadzającym ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych.

Narodowy Plan Rozwoju przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Polski i jej regionów, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej z krajami i regionami Wspólnoty, szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych. Ponadto wskazuje kierunki i wielkość planowanego zaangażowania środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i środków krajowych oraz określa sposób koordynacji i wdrażania pomocy strukturalnej w okresie realizacji NPR.

Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006 służy jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym podejmowanych wyłącznie z zasobów środków krajowych oraz jako podstawa przygotowania Podstaw Wsparcia Wspólnoty (*Community Support Framework*) dla Polski, czyli dokumentu określającego kierunki i wysokości wsparcia ze strony funduszy strukturalnych na realizację zamierzeń rozwojowych.

Celem strategicznym NPR jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie poprzez osiąganie celów częściowych, zdefiniowanych w odpowiedzi na wyzwania konkurencji globalnej, przed jakimi stoi Polska wraz z innymi krajami UE, oraz z wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki, a także szans i zagrożeń przed nią stojących w pierwszych latach członkostwa w UE. W świetle tych założeń przyjęto pięć podstawowych celów częściowych NPR na lata 2004-2006:

- wspomaganie osiągnięcia i utrzymania w dłuższym okresie wysokiego wzrostu PKB,
- zwiększanie poziomu zatrudnienia i wykształcenia,
- włączenie Polski w europejskie sieci infrastruktury transportowej i informacyjnej,
- intensyfikacja procesu zwiększenia w strukturze gospodarki udziału sektorów o wysokiej wartości dodanej, rozwój technologii społeczeństwa informacyjnego,
- wspomaganie udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych w Polsce.

Strategia Rozwoju Miasta Świdnica jest spójna z Narodowym Planem Rozwoju szczególnie w obszarze trzeciego celu częściowego, jakim jest „Włączenie Polski w europejskie sieci infrastruktury transportowej i informacyjnej”, a także piątego celu częściowego NPR „Wspomaganie udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych w Polsce”. Cele te wymagają przeciwdziałania dalszemu pogłębianiu się różnicowań przestrzennych i społecznych. Wiąże się to zarówno z koniecznością koordynacji działań rozwojowych na poziomie regionalnym, prowadzeniem przez państwo aktywnej i kompleksowej polityki regionalnej, jak i wspomaganie integracji zawodowej i społecznej grup zagrożonych marginalizacją.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007- 2013

Misją Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 - 2013 jest podniesienie jakości życia obywateli w Polsce. Miarą tego będzie wskaźnik rozwoju społecznego, syntetycznie obejmujący składniki częściowe dotyczące: przeciętnego dalszego trwania życia, jakości edukacji, mierzonej poziomem umiejętności pisania i czytania ze zrozumieniem oraz średni dochód na głowę mieszkańca (mierzony parytetem siły nabywczej).

Celami strategicznymi NPR są:

1. Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego,
2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia,
3. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Obszarami priorytetowymi w NPR na następny okres programowania są:

1. Wiedza i kompetencje,
2. Zatrudnienie, aktywizacja i mobilność,





3. Przedsiębiorczość i innowacyjność,
4. Integracja społeczna,
5. Inwestycje i gospodarowanie przestrzenią,
6. Dobre rządzenie

Strategia Rozwoju miasta Świdnica wpisuje się zarówno w cele strategiczne, jak obszary priorytetowe, szczególnie w zakresie podniesienia poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej, jak również w obszary: zatrudnienie, aktywizacja i mobilność, przedsiębiorczość i innowacyjność, integracja społeczna, inwestycje i gospodarowanie przestrzenią.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004 – 2006

Strategia Rozwoju Miasta Świdnica wpisuje się we wszystkie 3 założenia ZPORR, tj. w rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, we wzmocnieniu rozwoju zasobów ludzkich w regionach oraz rozwoju lokalnym.

Odpowiadające tym priorytetom cele Strategii Rozwoju Miasta Świdnica to przede wszystkim:

- promocja miasta wobec inwestorów,
- promocja turystyki,
- rozwój turystyki i rekreacji poprzez rozwój infrastruktury turystycznej – wytyczenie szlaków turystycznych wokół miasta, specjalny system preferencji dla inwestycji turystycznych, a także przygotowanie katalogu ofert turystycznych,
- poprawa estetyki i bezpieczeństwa w mieście – wprowadzenie technicznych środków monitoringu centrum, wdrożenie planu komercyjnego zagospodarowania rynku.

Podstawowym warunkiem powodzenia projektów rewitalizacyjnych jest ich podstawa programowa w postaci lokalnych programów rewitalizacji. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich na lata 2006 – 2013 miasta Świdnica wpisują się w Priorytet 3 ZPORR, a szczególnie działanie 3.3 „Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne”.

16 Regionalnych Programów Operacyjnych

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego zostanie zastąpiony w latach 2007 – 2013 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi, osobnymi dla każdego województwa, które w przeciwieństwie do scentralizowanego ZPORR mają wzmocnić obywatelsko – samorządowy wymiar NPR, co ma podstawowe znaczenie dla modernizacji całego kraju.

Cele i priorytety programów operacyjnych z jednej strony są ustalane przez województwa w odniesieniu do wojewódzkich strategii rozwoju, a z drugiej wpisują się w cele i priorytety Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Podstawowe cele regionalnych programów operacyjnych związane są z podnoszeniem konkurencyjności poszczególnych regionów oraz promowaniem zrównoważonego rozwoju. Cele te osiągane są poprzez zintegrowane oddziaływanie na tworzenie warunków dla wzrostu zatrudnienia oraz zwiększenia inwestycji na poziomie regionalnym i lokalnym. Działania dla osiągnięcia określonych w programach operacyjnych celów są koordynowane z działaniami podejmowanymi w ramach programów sektorowych oraz Programu Operacyjnego – Spójność terytorialna i konkurencyjność regionów i obejmują szeroki wachlarz zagadnień, tj. wsparcie dla rozwoju:

- regionalnej i lokalnej sieci infrastruktury transportowej (drogowej, kolejowej, przesyłu gazu), infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
- infrastruktury ochrony środowiska (regionalne i lokalne systemy gospodarki wodnej, ochrony powietrza, gleb i zasobów naturalnych),
- infrastruktury edukacyjnej oraz ochrony zdrowia,
- infrastruktury kultury oraz zwiększenia jej roli w procesach gospodarczych i społecznych,
- systemów wsparcia dla przedsiębiorstw,
- zwiększania poziomu inwestycji w szczególności w MSP i turystyce,
- transferu innowacji w oparciu o regionalny potencjał naukowy i akademicki,
- umiejętności i poziomu wykształcenia kadr regionalnej gospodarki,
- wyrównywania szans rozwojowych mieszkańców obszarów biednych oraz poddawanych restrukturyzacji – w szczególności przemysłów tradycyjnych i obszarów wiejskich.





Strategia Rozwoju Miasta Świdnica, która obejmuje lata 2000 – 2015 jest zgodna w wyżej wymienionych działaniach realizowanymi w poszczególnych regionach kraju, przede wszystkim w zakresie wspierania lokalnych MSP, pozyskiwania inwestycji oraz zagospodarowania turystycznego.

Projekt Zintegrowanego Programu Wojewódzkiego oraz Strategia Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 - 2013

W dokumencie tym przedstawiono główne priorytety objęte współfinansowaniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Społecznego na lata 2007 - 2013. Jest to jeden z 16 regionalnych programów operacyjnych, stworzony z myślą o rozwoju województwa dolnośląskiego. Priorytety, realizowane na obszarze Miasta Świdnica, i które pokrywają się z priorytetami województwa dolnośląskiego są następujące:

- Wspieranie rozwoju MSP na Dolnym Śląsku,
- Rozwój infrastruktury transportowej na Dolnym Śląsku,
- Wykorzystanie i promocja dolnośląskiego potencjału turystycznego i uzdrowiskowego,
- Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury na Dolnym Śląsku,
- Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

W świetle Strategii Lizbońskiej władze województwa dolnośląskiego sformułowały wizję rozwoju województwa jako hasło: „Dolny Śląsk europejskim regionem węzłowym”.

Uzasadnieniem tak określonej wizji jest fakt, że w obecnym świecie zarówno kraje, jak i regiony nie tylko wywierają wpływ na siebie, lecz także są od siebie nawzajem zależne. Takie wzajemne oddziaływania występowały od dawna, obecnie zauważa się jednak wyjątkowe nasilenie tych zjawisk oraz zwiększenie ich przestrzennego zasięgu. Szczególne znaczenie ma kształtowanie się struktur sieciowych w gospodarce, uważane za jeden z najbardziej dynamicznych i widocznych obecnie procesów na świecie.

Strategia Rozwoju Miasta Świdnica na lata 2000 – 2015 wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego na poziomie celu nadrzędnego i celów szczegółowych. Przekonanie, że Świdnica zostanie silnym ośrodkiem administracyjno – gospodarczym regionu odpowiada celowi nadrzędnemu „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”, określone w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

Odpowiednikiem celu strategicznego Świdnicy dotyczącego pozyskania inwestycji jest w skali województwa dolnośląskiego Cel gospodarczy: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”, na który składają się: podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska, budowanie gospodarki opartej na wiedzy i wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku. Inne cele strategii województwa, tj. Cel przestrzenny: „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu” (m. in. poprzez poprawę spójności przestrzennej regionu, poprawę ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych, zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu) i Cel społeczny: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat” (m. in. integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych, stałe podnoszenie bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa, aktywna polityka rynku pracy oraz wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich) również wpisują się w Strategię Rozwoju Miasta Świdnica, szczególnie w zakresie zidentyfikowanych sfer problemowych (sfera społeczna, gospodarcza i turystyczna).

Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego

Spójność Strategii Rozwoju Miasta Świdnica na lata 2000 – 2015 ze Strategią Rozwoju Powiatu Świdnickiego występuje we wszystkich głównych celach strategicznych Strategii Rozwoju Powiatu. Celom dotyczącym poprawy warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do infrastruktury technicznej i społecznej, a także pozyskiwaniem inwestycji odpowiada w Strategii Rozwoju Miasta pozyskiwanie inwestycji na cele związane z infrastrukturą. Cele związane z tworzeniem warunków do





rozwoju przedsiębiorczości, w tym powstawanie nowych miejsc pracy, podnoszenie konkurencyjności przemysłu, handlu i usług, wspieranie rozwoju gospodarki turystycznej wpisują się we wspieranie MSP w mieście Świdnica.

7. Założenia Programu Rewitalizacji

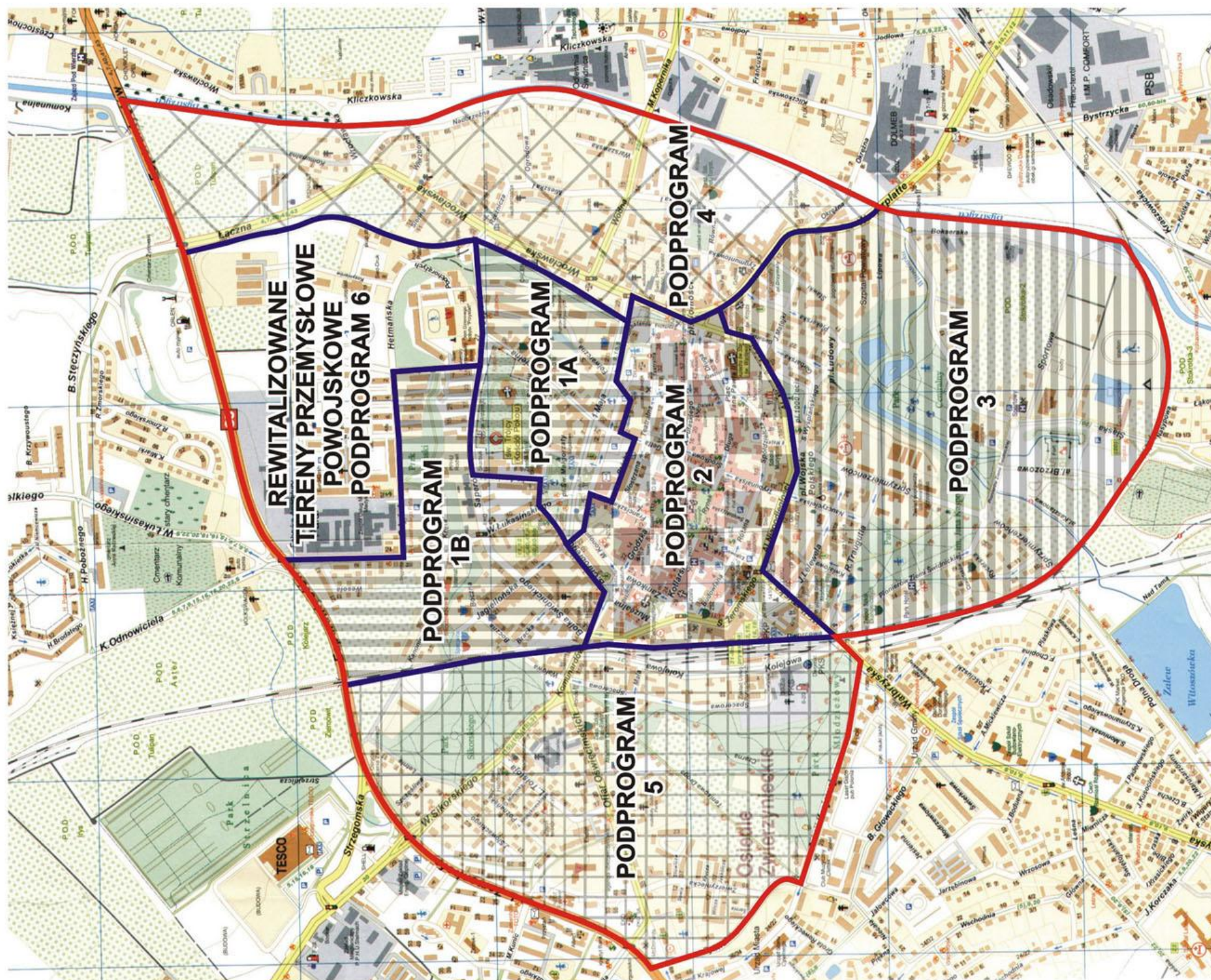
7.1. Podokresy programowania

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich miasta Świdnica wyróżniono dwa podokresy programowania środków: rok 2006 oraz lata 2007 – 2013, co wynika z okresu programowania funduszy strukturalnych. Podział widoczny jest w planie finansowym, w którym wyszczególniono rok 2006. Pozycje w kolejnych latach zagregowano w jednej kolumnie. W chwili obecnej nie są znane szczegółowe cele i priorytety dokumentów strategicznych i programów operacyjnych na lata 2007 – 2013, nie chcąc zatem spekulować na temat możliwości dofinansowania poszczególnych inwestycji z funduszy unijnych, jako potencjalne źródło pozyskania wsparcia wpisano ogólnie środki UE. Zagregowanie okresu planistycznego 2007 – 2013 w jednej kolumnie wynika również z ograniczonych możliwości oszacowania kosztów dla wielu inwestycji, których rozpoczęcie może nastąpić za kilka lat. Dla niektórych projektów zapisanych w Programie nie została stworzona jeszcze koncepcja projektów technicznych, a są to inwestycje, które pochłoną duże nakłady inwestycyjne. Należy w związku z tym przyjąć, że Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Obszarów Miejskich będzie przynajmniej raz do roku aktualizowany.

7.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

Na podstawie analizy sytuacji gospodarczej miasta, danych zebranych w trakcie przeprowadzonych wizji w terenie oraz szczegółowej analizy Strategii Rozwoju Miasta Świdnica wydzielono obszar przeznaczony do rewitalizacji. Granice obszaru opisane zostały poniżej oraz przedstawiono w formie graficznej na mapie miasta. Ustala się granice Lokalnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia Świdnicy jako: ulicę Esperantystów od ulicy Zamenhoffa do rzeki Bystrzycy, rzekę Bystrzycę od ul. Esperantystów do wiaduktu kolejowego na linii kolejowej nr 285, linię kolejową od wiaduktu kolejowego na linii kolejowej nr 285 do przejazdu kolejowego na ul. Wałbrzyskiej, ul. Wałbrzyską od przejazdu kolejowego na linii kolejowej nr 285 do skrzyżowania z ul. Armii Krajowej, ul. Armii Krajowej od skrzyżowania z ul. Wałbrzyską do ul. Sybiraków, ul. Sybiraków od ul. Armii Krajowej do ul. Zamenhoffa i ul. Zamenhoffa od ul. Sybiraków do ul. Esperantystów.

W ramach wyznaczonego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji wydzielono 6 podobszarów. Podział rewitalizowanego obszaru na mniejsze podobszary wynika z różnorodnych funkcji, jakie podobszary pełnią w strukturze przestrzennej miasta oraz specyfiki występujących na danym terenie problemów zarówno społeczno – gospodarczych, jak i środowiskowo – przestrzennych. Granice wyodrębnionych podobszarów nawiązują również do układu funkcjonalnego miasta oraz ram historycznych. Każdemu ze zdefiniowanych obszarów przyporządkowane zostaną inne cele główne i cele szczegółowe rewitalizacji, podkreślając funkcje, jakie spełniają i powinny spełniać poszczególne rejonu w rozwoju całego miasta.





7.3. Podprogram Ia Lokalnego Programu Rewitalizacji

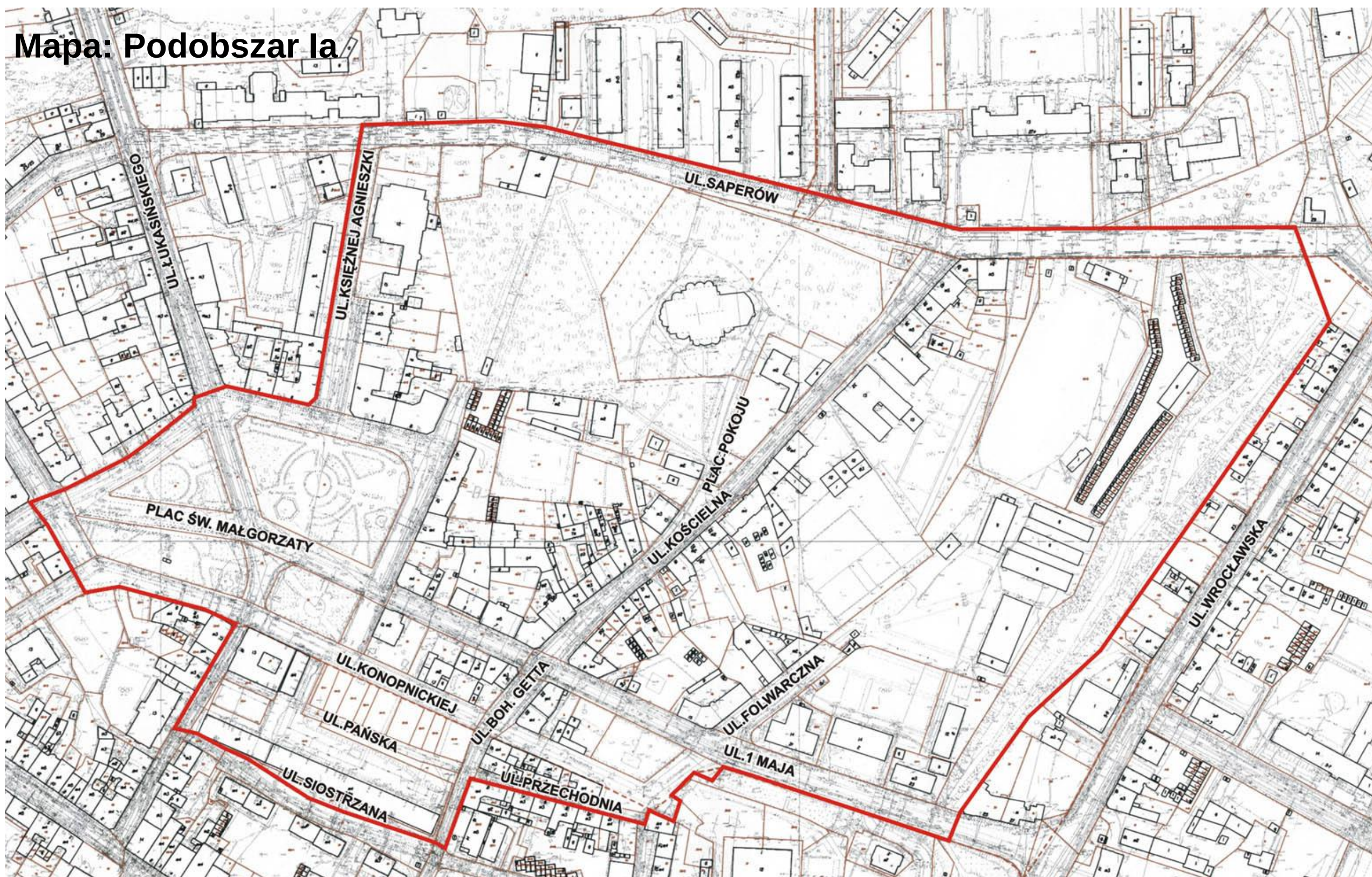
W pierwszej kolejności Lokalny Program Rewitalizacji obejmie działania skoncentrowane w ramach wyznaczonego Podobszaru Ia. Jest to obszar dla miasta priorytetowy ze względu na swoje szczególne funkcje oraz potencjał związany z rozwojem turystycznym i kulturalnym miasta, postępującą degradację istotnych dla rozwoju miasta obiektów kulturalnych i zabytkowych, a także ponadprzeciętne natężenie problemów społecznych, pogarszający się stan istniejącej tkanki urbanistycznej oraz infrastruktury technicznej oraz nagromadzenie elementów dysharmonijnych krajobrazu miejskiego.

Wyodrębniony podobszar Ia obejmuje tereny na północ od Starówki, między ulicami: Saperów, Księżnej Agnieszki, Placem Świętej Małgorzaty, Siostrzaną, Przechodnią, 1 Maja i Wrocławską.





Mapa: Podobszar Ia



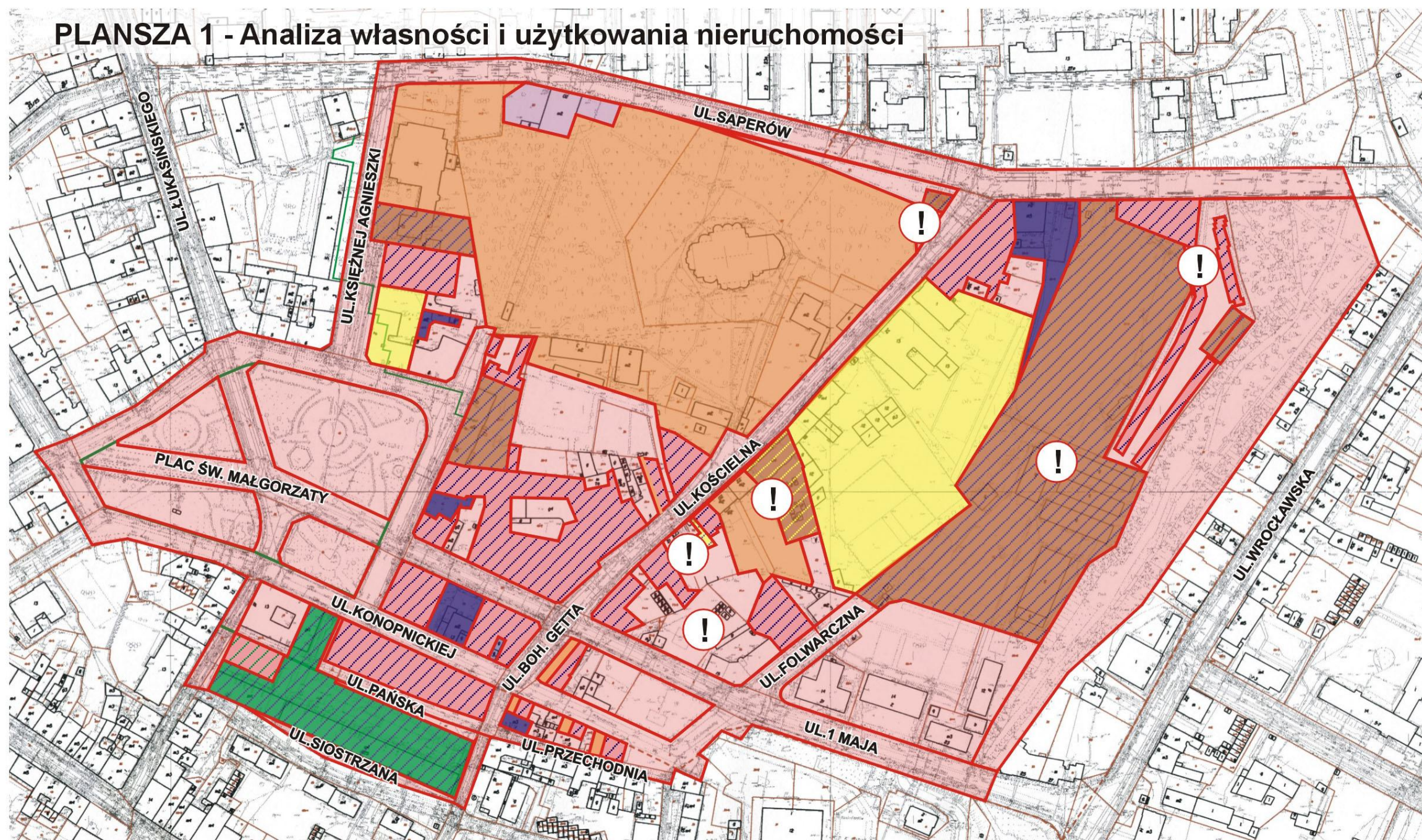


Podobszar Ia to w znacznej części tereny zielone, ogródki działkowe i tereny sportowo – rekreacyjne związane z budynkami mieszkaniowymi oraz tereny pełniące funkcje usługowe i sportowo – rekreacyjne związane z obiektami usługowymi i użyteczności publicznej. Dużą część obiektów zlokalizowanych na tym terenie stanowią budynki mieszkalne, w tym budynki mieszkalne z usługami na parterze oraz obiekty usługowe i użyteczności publicznej. Znaczna część obszaru jest wpisana do rejestru zabytków. Funkcje dysharmonijne występujące w wyznaczonych Podprogramem Ia granicach rewitalizowanego terenu wiążą się licznymi garażowiskami, chaotycznymi dojazdami i parkingami terenowymi nie odpowiadającymi funkcjom krajobrazu miejskiego. Elementem dysharmonijnym, wymagającym natychmiastowej interwencji są również zdegradowane i zdewastowane obiekty zabytkowe.





PLANSZA 1 - Analiza własności i użytkowania nieruchomości

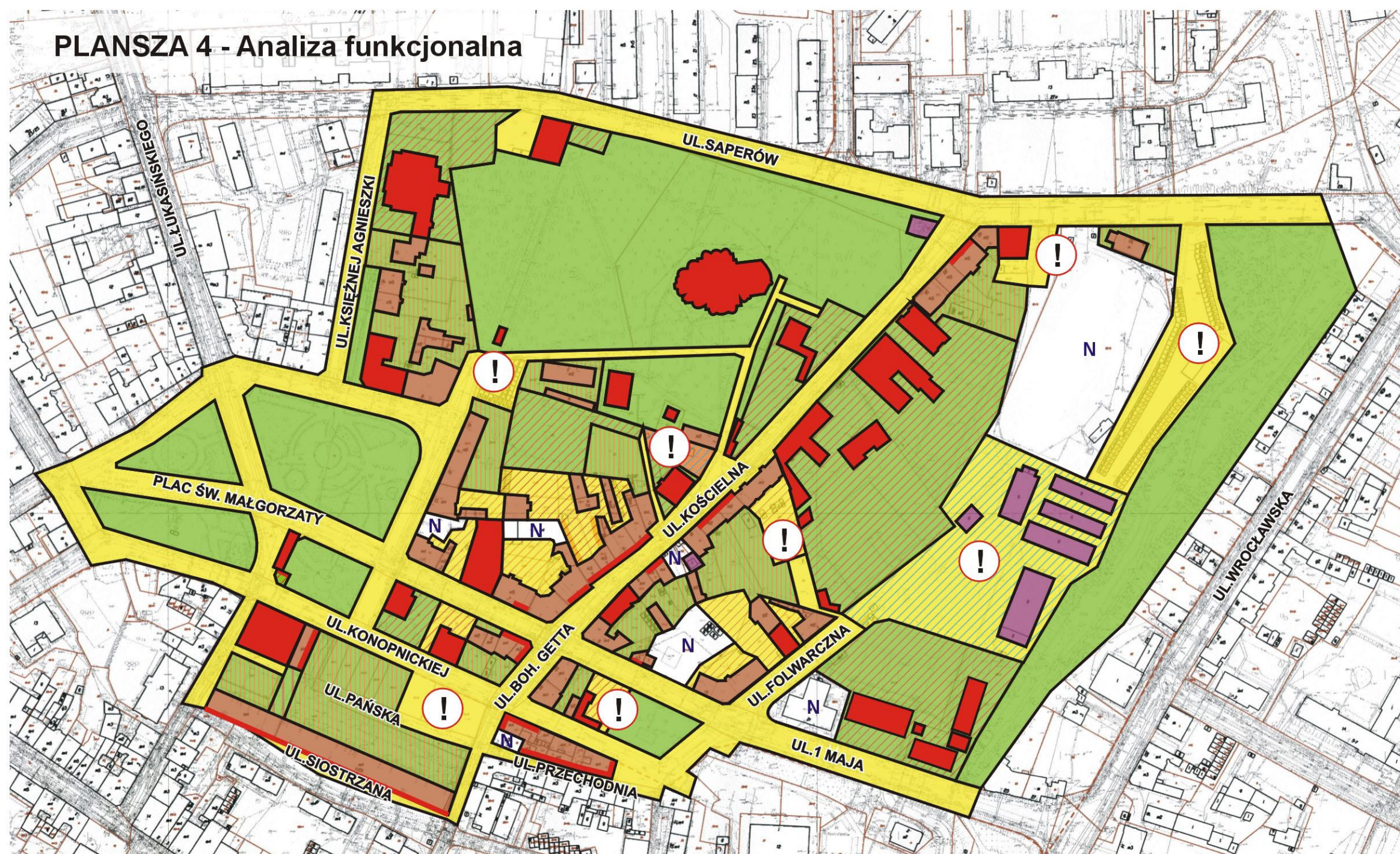


- | | | | |
|---|--|---|--|
| - Własność Gminy Miasto Świdnica | - Własność Powiatu Świdnickiego | - Własność Parafii Polsko-Katolickiej | - Własność Gminy Miasto Świdnica i użytkowanie wieczyste prywatnych właścicieli |
| - Własność prywatna | - Własność Powiatu Świdnickiego i użytkowanie wieczyste prywatnych właścicieli | - Własność Spółdzielni Mieszkaniowej i współwłasność prywatnych właścicieli | - Własność Gminy Miasto Świdnica i użytkowanie wieczyste Spółdzielni Mieszkaniowej |
| - Własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Powiatu Świdnickiego | - Własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym prywatnych właścicieli | - Własność Parafii Ewangelicko-Augsburskiej pw. Św. Trójcy w Świdnicy | - Obszary przewidywanych zmian własnościowych |





PLANSZA 4 - Analiza funkcjonalna



- | | | | | |
|--|--|---|--|---|
| - Tereny zielone | - Budynki mieszkalne | - Drogi, parkingi, garaże | - Dojazdy, parkingi związane z budownictwem mieszkalnym | - Tereny przemysłowe, magazynowe i składowe związane z budynkami mieszkalnymi |
| - Obiekty usługowe i użyteczności publicznej | - Obiekty przemysłowe, magazynowe i składowe | - Funkcje usługowe i sportowo-rekreacyjne związane z obiektami użytkowymi i użyteczności publicznej | - Dojazdy i parkingi związane z obiektami użytkowymi i użyteczności publicznej | - funkcje dysharmonijne |
| - Obiekty i tereny nieużytkowane | - Budynki mieszkalne z usługami w parterze | - Ogródki działkowe i tereny sportowo-rekreacyjne związane z budynkami mieszkaniowymi | - Dojazdy i parkingi związane z obiektami przemysłowymi, magazynowymi i składowymi | |





W kolejnej części Programu przedstawiona została krótka charakterystyka wyodrębnionego podobszaru wraz z analizą obszarów degradacji społecznej. Skalę problemów występujących w granicach Podobszaru Ia oraz układ funkcjonalno - przestrzenny obrazują dołączone do Lokalnego Programu Rewitalizacji mapy.

7.4. Charakterystyka podobszaru objętego Podprogramem Ia Lokalnego Programu Rewitalizacji

Liczba osób zamieszkałych na tych ulicach wynosi 1622 mieszkańców (w tym 841 kobiet i 781 mężczyzn). Największa koncentracja mieszkańców występuje na ulicy Kościelnej (516 osób) oraz ulicy 1 Maja (182 osoby). Szczegółowy wykaz ulic Podobszaru Ia wraz z ilością zameldowanych osób przedstawia tabela poniżej.

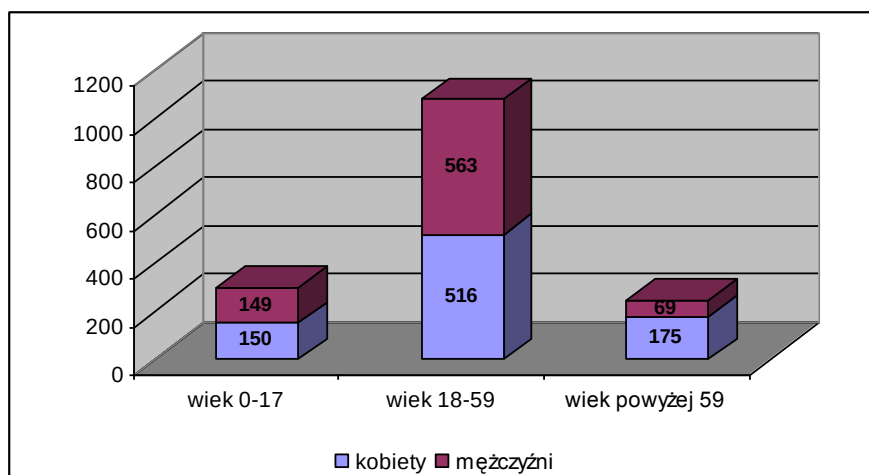
Tabela: Liczba mieszkańców Podobszaru Ia objętego LPR

Ulica	Liczba mieszkańców
Księżnej Agnieszki od nr 2 do 12 (parzyste)	54
Saperów nr 20, 24, 30	30
Kościelna (cała)	516
Folwarczna (cała)	25
1 Maja od nr 1 do 23 (nieparzyste)	182
Przechodnia od nr 1 do 9 (nieparzyste)	66
Bohaterów Getta nr 18, 20, 21, 22	92
Siostrzana od nr 1 do 25 (nieparzyste)	371
Franciszkańska nr 18	Niezamieszkała
M. Konopnickiej nr 18, 20	27
Pańska	Niezamieszkała
Plac Św. Małgorzaty od nr 7 do 15	224
Plac Pokoju	35
Razem	1622

Źródło: Urząd Miasta w Świdnicy

Analizowany obszar zamieszkują w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym (18 – 59 lat), które stanowią ponad 66,5% ogółu osób zameldowanych na tym obszarze. Wśród osób w tym wieku zauważa się niewielką przewagę liczebną mężczyzn. Wśród osób powyżej 59 roku życia ponad 70% populacji stanowią kobiety.



**Wykres: Liczba mieszkańców Podobszaru Ia w poszczególnych grupach wiekowych.**

Źródło: Urząd Miasta w Świdnicy

W granicach Podobszaru Ia zarejestrowane są 132 podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym najwięcej na ulicy Kościelnej (27) i Placu Św. Małgorzaty (26). Skupione są tam głównie niewielkie zakłady usługowe i sklepy ogólnospożywcze.

Tabela: Liczba przedsiębiorstw w granicach Podobszaru Ia

Ulica	Liczba przedsiębiorstw
Ul. Bohaterów Getta	19
Plac Św. Małgorzaty	26
Ul. M. Konopnickiej	7
Ul. Saperów	14
Ul. Kościelna	27
Ul. Siostrzana	21
Ul. Folwarczna	5
Ul. 1 Maja	13
Razem	132

Na analizowanym obszarze zarejestrowano 317 rodzin korzystających z zasiłków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Liczba ta stanowi 5% wszystkich rodzin korzystających z pomocy w skali całego miasta. Najwięcej rodzin otrzymujących zasiłki zamieszkuje ul. Saperów i Kościelnej. Szczegółowe informacje na temat liczby rodzin otrzymujących zasiłki z MOPS w Świdnicy przedstawia tabela poniżej.

Tabela: Liczba rodzin zamieszkujących Podobszar Ia, korzystających z zasiłków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Ulica	Liczba osób
1 Maja	33
Bohaterów Getta	16
Folwarczna	5
M. Konopnickiej	8





Kościelna	50
Księżnej Agnieszki	14
Plac Pokoju	1
Plac Św. Małgorzaty	31
Przechodnia	54
Saperów	74
Siostrzana	31
Pańska	0
Razem	317

Źródło: Urząd Miasta w Świdnicy

W Podobszarze Ia objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji 354 rodziny otrzymują dodatki mieszkaniowe, co stanowi 10% ogółem wniosków przyjętych w mieście. Najwięcej z nich mieszka przy ul. Saperów i Kościelnej. Szczegółową liczbę rodzin w podziale na zamieszkiwane ulice przedstawia tabela poniżej.

Tabela Liczba rodzin zamieszkujących Podobszar Ia korzystających z dodatków mieszkaniowych

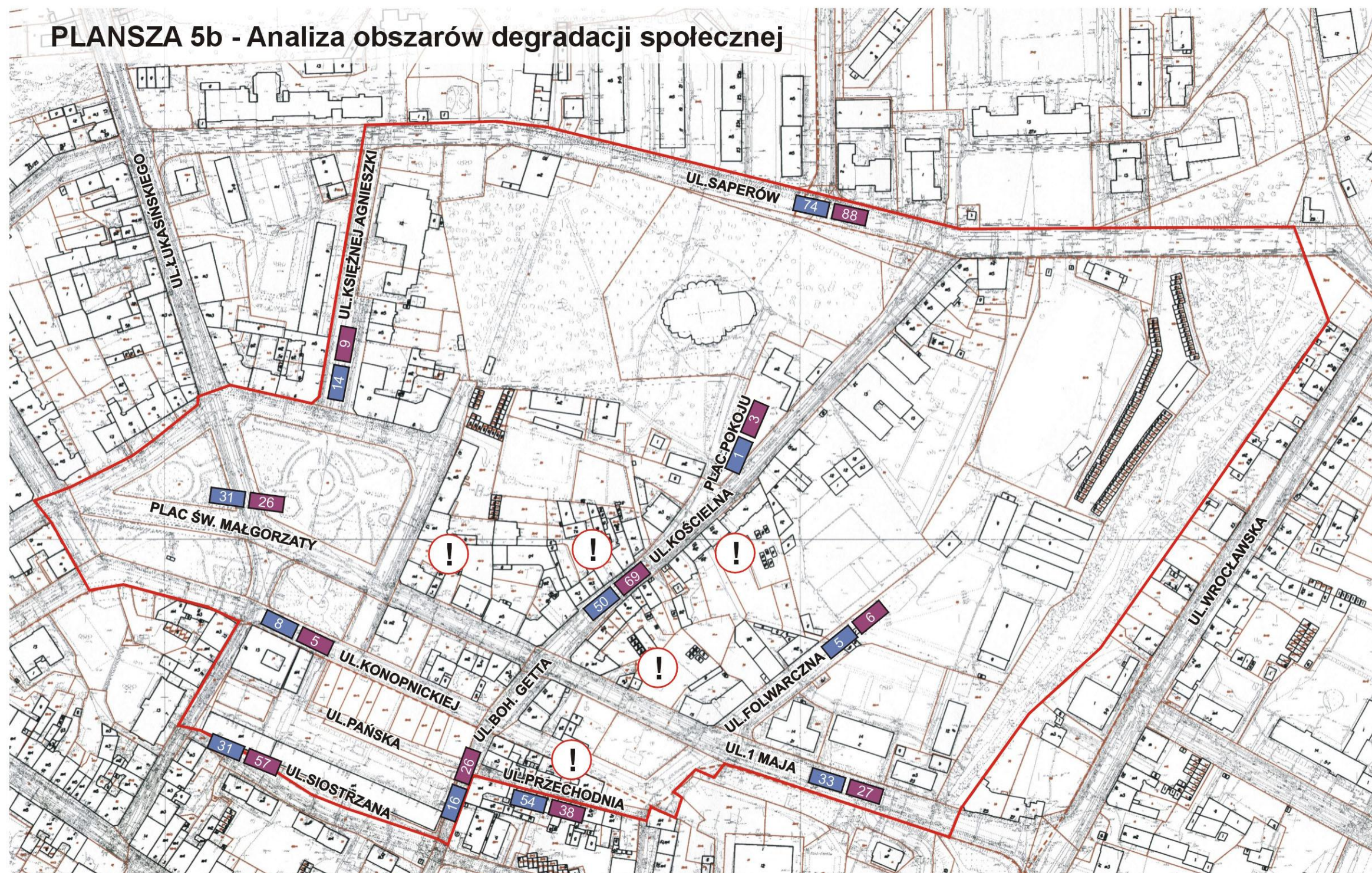
Ulica	Liczba rodzin
1 Maja	27
Bohaterów Getta	26
Folwarczna	6
M. Konopnickiej	5
Kościelna	69
Księżnej Agnieszki	9
Plac Pokoju	3
Plac Św. Małgorzaty	26
Przechodnia	38
Saperów	88
Siostrzana	57
Pańska	0
Razem	354

Analiza przestrzenna obszarów degradacji społecznej wskazuje na koncentrację zjawisk niekorzystnych na terenach objętych rewitalizacją. Istniejąca sytuacja przedstawiona została na planszy 5b – „Analiza obszarów degradacji społecznej”.





PLANSZA 5b - Analiza obszarów degradacji społecznej



■ - Liczba rodzin korzystających z zasiłków
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Swidnicy

■ - Liczba rodzin korzystających z dodatków
mieszaniowych

! - obszary degradacji społecznej





Ważnym czynnikiem, który należy zidentyfikować, dokonując diagnozy obszaru rewitalizowanego jest liczba przestępstw dokonywanych na danym terenie. Na analizowanym obszarze odnotowano w roku 2005 ogółem 67 zdarzeń o charakterze przestępczym, w tym 31% miało miejsce na ul. Saperów, a 21% na ul. Kościelnej. Ponad jedna piąta wszystkich zdarzeń o charakterze przestępczym mających miejsce na omawianym terenie wydarzyła się w mieszkaniach.

Tabela: Liczba zdarzeń o charakterze przestępczym

Ulica	Ogółem	W mieszkaniach
1 Maja	5	1
Bohaterów Getta	7	1
Folwarczna	2	0
M. Konopnickiej	1	0
Kościelna	14	6
Księżnej Agnieszki	3	1
Plac Pokoju	0	0
Plac Św. Małgorzaty	3	1
Przechodnia	7	3
Saperów	21	3
Siostrzana	4	1
Pańska	0	0
Razem	67	17

Źródło: Dane Urzędu Miasta w Świdnicy

Straż Miejska w Świdnicy, dokonując rejestracji wykroczeń, odnotowała na terenie objętym rewitalizacją 235 zdarzeń i wykroczeń. Najwięcej spośród nich miała miejsce na Placu Św. Małgorzaty (ponad 1/5 zdarzeń na tym terenie) i na ul. Saperów (15%). Dominującymi zjawiskami w całym analizowanym rejonie były zdarzenia opisane w Kodeksie Wykroczeń, dokonywano również legitymowania przechodniów i zatrzymań osób nietrzeźwych. Jedynie na Placu Pokoju nie odnotowano żadnego wykroczenia.

Informacje na temat liczby zdarzeń i wykroczeń na rewitalizowanym obszarze przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela: Zestawienie zdarzeń i wykroczeń zarejestrowanych przez Straż Miejską w Podobszarze Ia

Ulica	Liczba zdarzeń
1 Maja	23
Bohaterów Getta	33
Folwarczna	3
Konopnickiej	27
Kościelna	16
Księżnej Agnieszki	5
Plac Pokoju	0
Plac Św. Małgorzaty	52
Przechodnia	6
Saperów	36
Siostrzana	34
Pańska	0





Razem	235
Ogółem w Świdnicy	6034

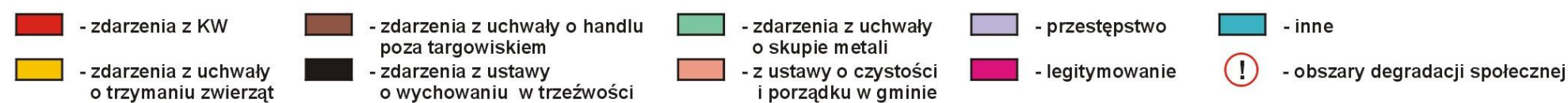
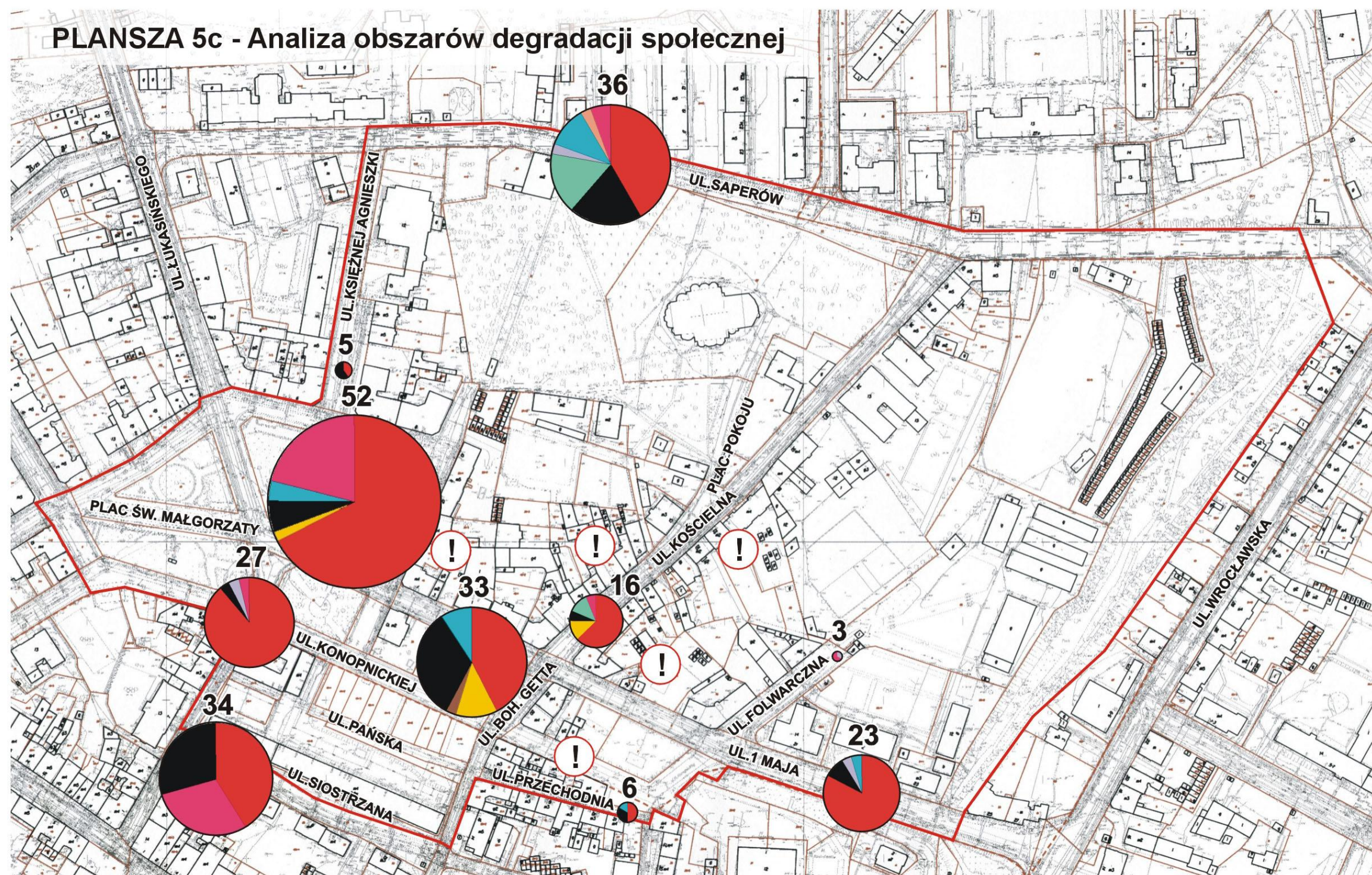
Źródło: Dane Urzędu Miasta w Świdnicy

Natężenie zarejestrowanych w ostatnim roku zdarzeń i wykroczeń na podobszarze objętym rewitalizacją przedstawione zostało na planszy 5c – „Analiza obszarów degradacji społecznej”.





PLANSZA 5c - Analiza obszarów degradacji społecznej



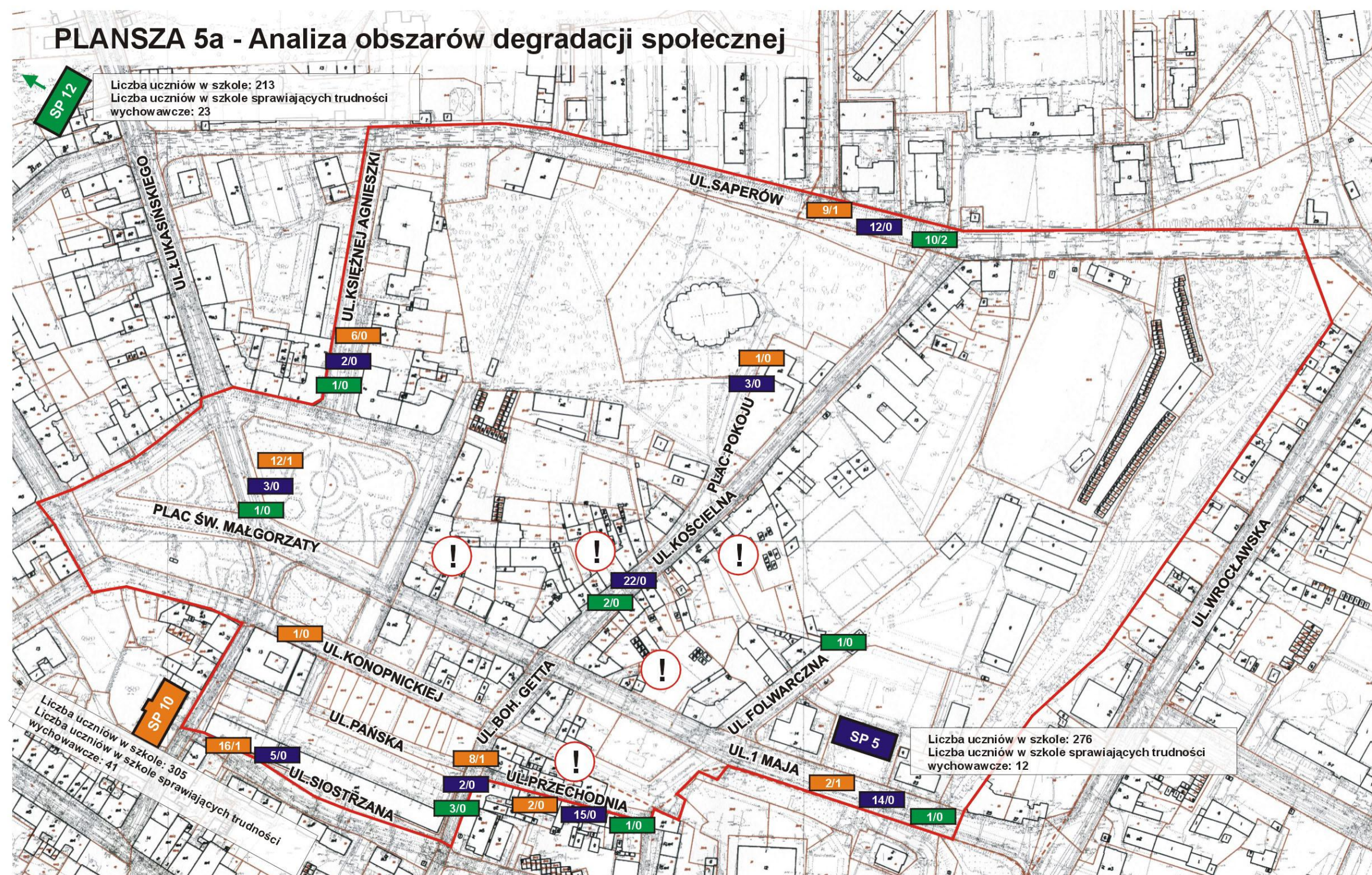


Problemy społeczne występujące w Świdnicy dotyczą również najmłodszych mieszkańców miasta, tj. uczniów szkół podstawowych. Łącznie 76 z 794 uczniów szkół podstawowych sprawia problemy wychowawcze (23 uczniów Szkoły Podstawowej nr 12, 41 uczniów Szkoły Podstawowej nr 10 oraz 12 uczniów Szkoły Podstawowej nr 5), z których 7 zamieszkuje tereny objęte rewitalizacją w ramach podprogramu. Analizę obszarów degradacji społecznej z uwzględnieniem liczby uczniów szkół podstawowych nr 5, 10 i 12 mieszkających na omawianym terenie przedstawiono na kolejnej planszy.





PLANSZA 5a - Analiza obszarów degradacji społecznej



- Uczniowie ze Szkoły Podst. Nr 5
- Uczniowie ze Szkoły Podst. Nr 12
- Uczniowie ze Szkoły Podst. Nr 10
- 0 / 0 - Liczba uczniów / Liczba uczniów sprawiających trudności wychowawcze
- ! - obszary degradacji społecznej





Należy jednocześnie zaznaczyć, że większa część obszarów objętych Podprogramem Ia zawiera się w granicach ochrony konserwatorskiej. Znajdują się tutaj liczne obiekty wpisane do rejestru zabytków (na czele z Kościołem Pokoju wpisanym na listę zabytków UNESCO), a także zabytki nie wpisane do rejestru, jednak w przeważającej części wymagają one odrestaurowania, ponieważ w chwili obecnej nie spełniają należycie funkcji kulturowej i edukacyjnej. Zły stan większości z nich, słabe zagospodarowanie całego rejonu powodują, że mimo licznych walorów historycznych nie są one odwiedzane przez turystów (wyjątek stanowi promowany w Polsce i na świecie Kościół Pokoju).

Wpisane do rejestru zabytków są:

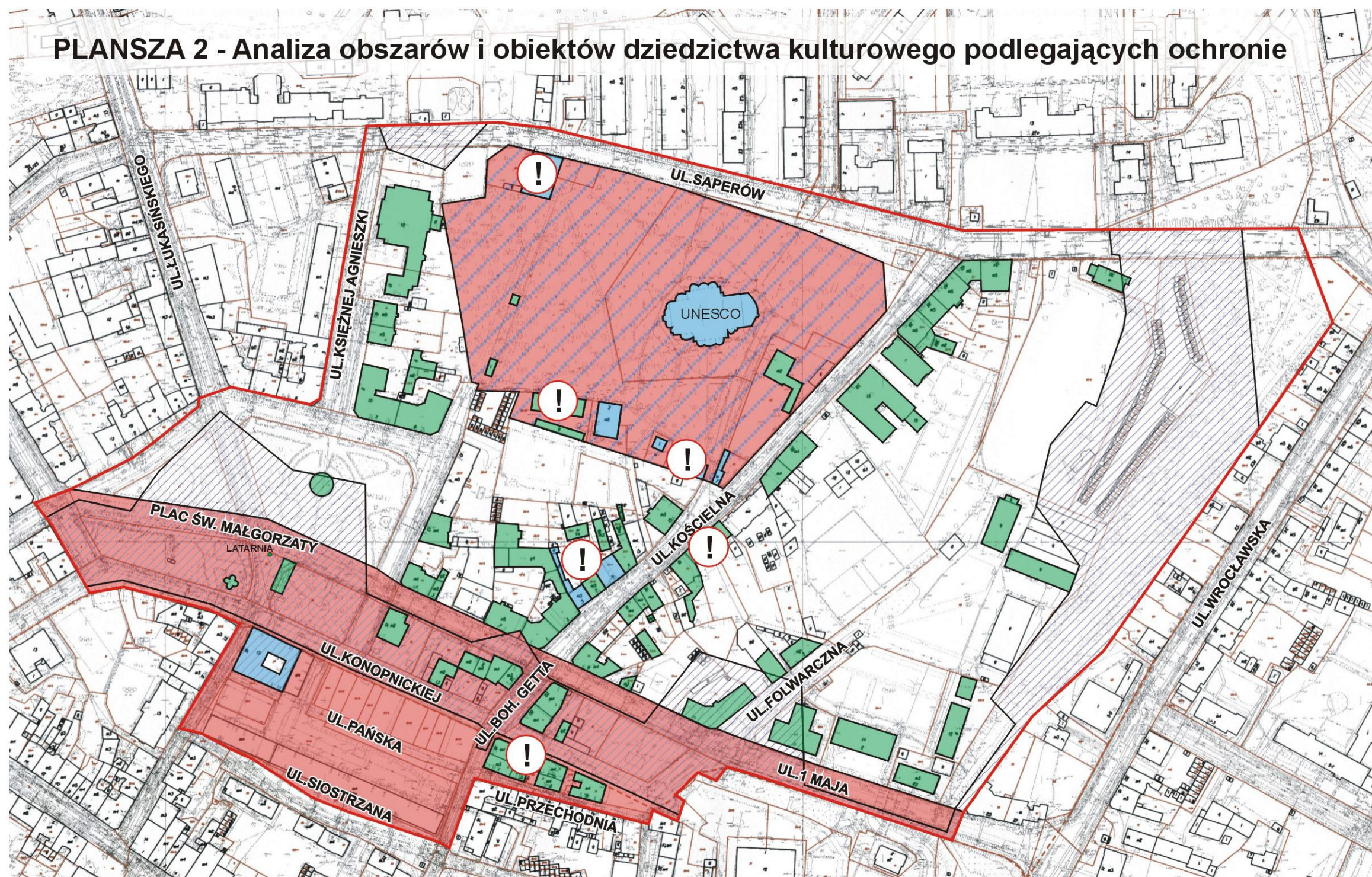
- Plac Pokoju w granicach murów dawnej gminy ewangelickiej jako obszar ośrodka miasta historycznego,
- część południowa Podobszaru Ia w granicach dawnych murów miejskich jako obszar ośrodka miasta historycznego,
- Kościół Pokoju, dzwonnica oraz budynki na Placu Pokoju 1, Plac Pokoju 2, Plac Pokoju 5 (obecnie Saperów 20) i Plac Pokoju 7,
- budynki przy ul. Kościelnej 5 i ul. Kościelnej 9,
- pałac opatów cystersów krzeszowskich przy ul. Franciszkańskiej.

Ponadto na obszarze tym znajdują się liczne zabytki nie wpisane do rejestru zabytków.





PLANSZA 2 - Analiza obszarów i obiektów dziedzictwa kulturowego podlegających ochronie



- | | |
|--|---|
|  obszar ośrodka miasta historycznego wpisany do rejestru zabytków |  obiekty zabytkowe zdegradowane |
|  zabytki nie wpisane do rejestru zabytków |  zasięg występowania relikwów fortyfikacji |
|  zabytki wpisane do rejestru zabytków | |





W analizowanym obszarze znajdują się liczne tereny zielone, głównie w pobliżu Kościoła Pokoju, ogródki działkowe oraz drobne punkty usługowe, w których zlokalizowane są przede wszystkim sklepy, gastronomia i drobny handel. Punkty usługowe znajdują się w licznych budynkach mieszkalnych. W latach 2004 – 2005 wydane zostały decyzje o warunkach zabudowy dla części terenów objętych Podprogramem. Ich lokalizację przedstawiono na planszy – „Analiza obszarów interwencji przestrzennej”. Na planie tym wskazane zostały także główne obszary problemowe wskazane w Uchwale Nr XLIX/492/06 z dnia 17 marca 2006 w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Są to:

- Teren Kościoła Pokoju,
- Teren ul. Saperów,
- Teren Placu Św. Małgorzaty,
- Teren przy ulicy 1 Maja, w tym budynek przy ul. 1 Maja 21 i Szkoła Podstawowa,
- Teren przy ul. M. Konopnickiej wraz z obszarem Szkoły Podstawowej, a także nadbudowa budynku usługowego zlokalizowanego przy tej ulicy,
- Teren przy ul. Pańskiej,
- Teren ul. Folwarcznej.

Analizując obszar, który został wskazany do rewitalizacji, można zauważyć pewne zaburzenia układu przestrzennego tego terenu, które w sposób znaczący hamują i ograniczają rozwój w obszarze funkcji turystycznych, kulturalnych oraz generalnie społeczno-gospodarczych. Świdnica posiada ogromny potencjał dla rozwoju turystyki kulturowej, do której można zaliczyć zwiedzanie zabytków kultury i miejsc prezentujących współczesną i historyczną kulturę miasta (muzea, teatry). Jednocześnie można stwierdzić, że natężenie ruchu turystycznego jest w Świdnicy stosunkowo niskie. Wykazały to m.in. analizy przedstawione w diagnozie. Trudno wskazać jednoznacznie, co może być przyczyną tej swoistej dysproporcji pomiędzy potencjałem miasta a faktycznym zainteresowaniem jego turystycznymi walorami antropogenicznymi. Z pewnością tylko częściowo można to tłumaczyć stanem obiektów kultury, a tym samym ich ograniczoną dostępnością. Oferta usług turystycznych także nie jest zbyt rozbudowana. Jednak należy stwierdzić, że niezwykle ważącą na obecnym stanie przyczyną jest układ przestrzenny miasta w rejonie Śródmieścia, starej części miasta. Obszar Ia, który został włączony jako pierwszy do Programu jest funkcjonalnie odłączony od rynku Świdnickiego. Ruch kołowy wąskiej ulicy Kościelnej, która zamieszkała jest głównie przez uboższą część społeczeństwa miasta, ogranicza dostęp do najznamienitszego zabytku – Kościoła Pokoju. Tylko wokół kościoła można by rozwinąć w budynkach należących do parafii ewangelicko-augsburskiej – dysponenta budynku kościoła, różnorakie usługi turystyczne. Dostęp jednak do tego terenu jest bardzo zły. Sama ulica Kościelna powinna zostać wykorzystana do obsługi wyłącznie ruchu turystycznego. Jedynie ponadparterowe kondygnacje budynków mogą pełnić funkcje mieszkalne. Obecnie ulica nie jest przygotowana do odbioru ruchu turystycznego. To właśnie tu mogą być zgromadzone drobne usługi gastronomiczne i handlowe. Obecne zagospodarowanie ulicy Kościelnej praktycznie sprawia, że także Plac Św. Małgorzaty nie wchodzi w spójną strukturę turystyczną miasta.

Także teren wraz z budynkami przylegający do Kościoła Pokoju jest źle zagospodarowany. Budynki, które należą do parafii, są zamieszkane. W jednym z nich prowadzona jest także drobna działalność rzemieślnicza. Tymczasem teren ten powinien być wyłącznie przeznaczony pod cele kultu religijnego oraz przede wszystkim turystyczne. Rewaloryzacji tu wymaga zieleń, alejki spacerowe, cmentarz, remontów i inwestycji adaptacyjnych wymagają budynki, sam budynek Kościoła powinien zostać poddany remontowi.

Obsługa ruchu turystycznego związana jest także z odpowiednim przygotowaniem układu komunikacyjnego. Ewentualne wyłączenie z ruchu kołowego ulicy Kościelnej będzie pociągać za sobą konieczność odnalezienia drogi przejmującej ruch kołowy. Dyskusja o zmianie układu komunikacyjnego w obrębie Podprogramu Ia możliwa będzie więc po wybudowaniu ulicy Folwarcznej.

W pobliżu terenu Kościoła Pokoju, wzdłuż potencjalnego przebiegu przyszłej ulicy Folwarcznej, znajduje się teren, który praktycznie jest niezagospodarowany. Należałoby przewidzieć dla lepszej obsługi turystów, ale także mieszkańców tego terenu i całego miasta, wydzielanie miejsc parkingowych. Teren, o



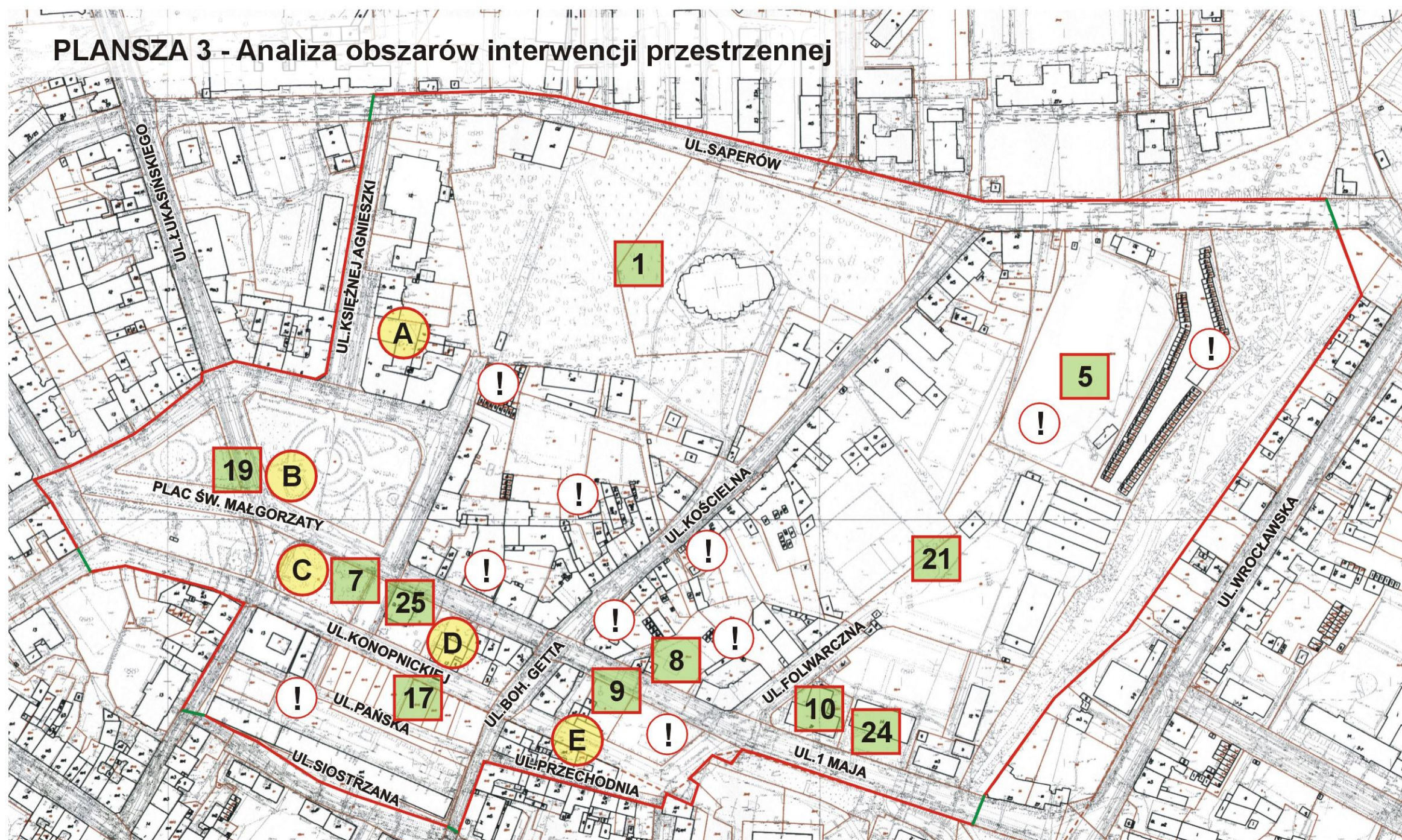


którym mowa, może być przeznaczony pod tego rodzaju funkcje, połączone z ewentualnymi funkcjami handlowymi, usługowymi, hotelarskimi i gastronomicznymi. Generalnie należy rozpocząć poprawę ładu przestrzennego tego terenu. Oczywiście będzie się to odbywać przy współpracy z właścicielem prywatnym, w którego użytkowaniu pozostaje znaczna część terenu.





PLANSZA 3 - Analiza obszarów interwencji przestrzennej



DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY WYDANE W LATACH 2004-2005

A - Budowa sieci ciepłowniczej; B - Budowa ronda na pl. Św. Małgorzaty; C - Rozbudowa strefy wejściowej w piwiarni "Bunkier"; D - Nadbudowa istniejącego budynku usługowego przy ul. M. Konopnickiej; E - Budowa schodów zewnętrznych w budynku przy ul. M. Konopnickiej; ! - Obszary degradacji przestrzennej

OBSZARY PROBLEMOWE WSKAZANE W UCHWALE NR XLIX/492/06 Z DNIA 17.03.2006 r. W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ŚWIDNICY „ŚRÓDMIEŚCIE PÓLNOC”

1 - Teren Kościoła Pokoju; 5 - Teren położony przy ul. Saperów; 7 - Teren stanowiący część placu Św. Małgorzaty; 8 - Teren przy ul. 1 Maja; 9 - Teren przy ul. M. Konopnickiej; 10 - budynek przy ul. 1 Maja 21; 17 - Teren przy ul. Pańskiej; 19 - Przebudowa skrzyżowania na placu Św. Małgorzaty; 21 - Budowa ulicy Folwarcznej; 24 25 - Tereny szkół podstawowych i przedszkoli

